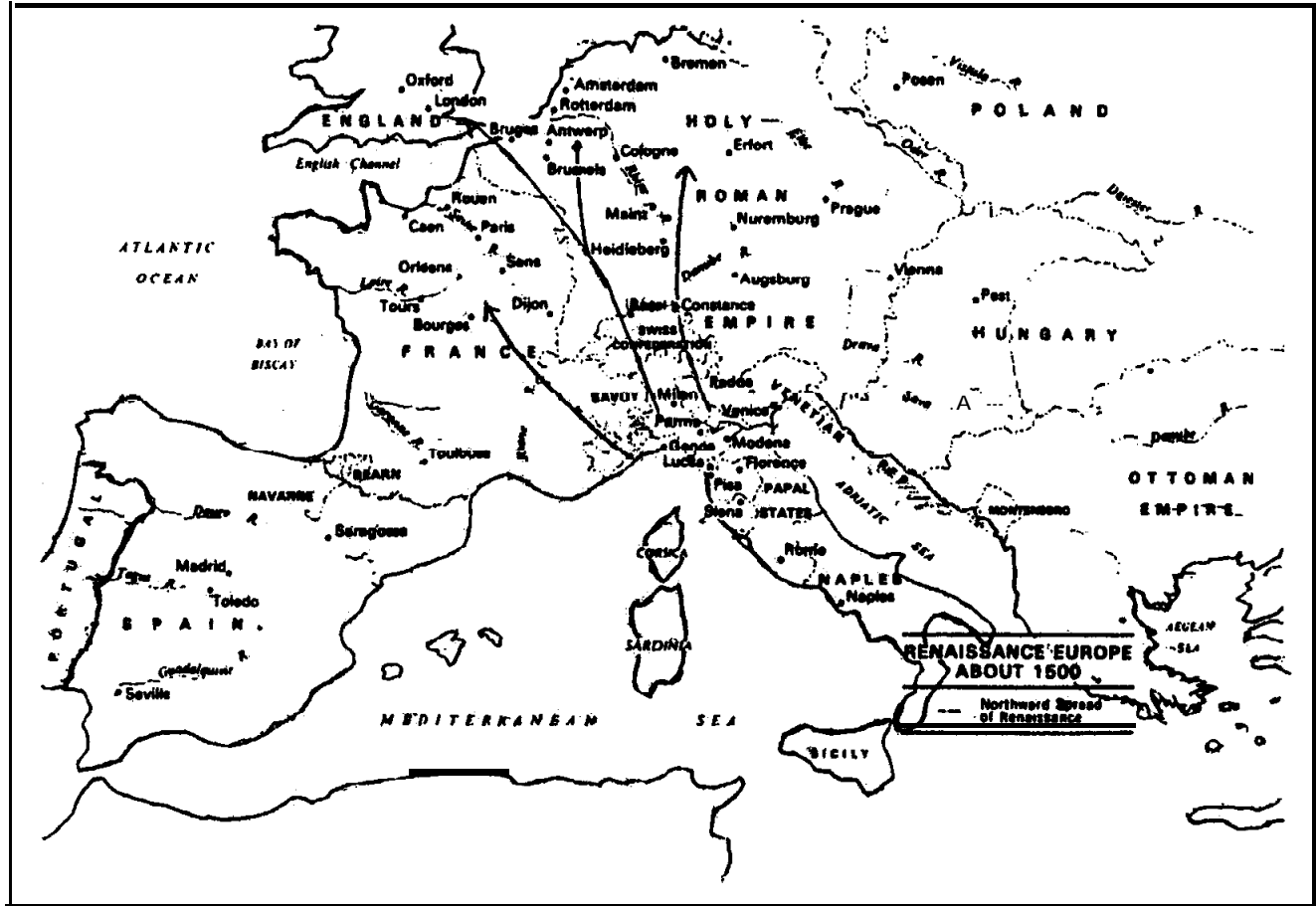


ตอนที่ 2 ยุโรปยุคใหม่ (คริสต์ศตวรรษที่ 16-18)
(Europe in the Modern Age)



ภาพแผนที่ยุโรปสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาการ ประมาณ ค.ศ. 1500

บทที่ 6

การฟื้นฟูศิลปวิทยาการ

เค้าโครงเรื่อง

1. ความหมายและขอบนการฟื้นฟูศิลปวิทยาการ
 - 1.1 ที่มาหรือการก่อกำเนิดของการฟื้นฟูศิลปวิทยาการ
 - 1.2 สาเหตุการฟื้นฟูศิลปวิทยาการเริ่มต้นที่อิตาลี
2. ผลงานสืบเนื่องมาจากการฟื้นฟูศิลปวิทยาการ

สาระสำคัญ

1. ความหมายและขอบนการฟื้นฟูศิลปวิทยาการ

การฟื้นฟูศิลปวิทยาการ หมายถึง การรื้อฟื้นศึกษาศิลปวิทยาการของกรีกและโรมันใหม่อีกครั้งหนึ่ง ขอบนการฟื้นฟูศิลปวิทยาการแบ่งออกเป็น 4 ระยะเวลาคือการย้อนกลับไปสู่โรม การย้อนกลับไปสู่เอเธนส์ การย้อนกลับไปสู่เยรูซาเล็ม และการฟื้นฟูศิลปวิทยาการทางเหนือ

1.1 ที่มาหรือการก่อกำเนิดของการฟื้นฟูศิลปวิทยาการ เนื่องจากการสิ้นสุดของสงครามครูเสด ความก้าวหน้าของวิชาการ การคิดค้นประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ และการเปลี่ยนแปลงศูนย์กลางของวัฒนธรรม

1.2 สาเหตุการฟื้นฟูศิลปวิทยาการเริ่มต้นที่อิตาลี เนื่องจากอิตาลีเป็นแหล่งอารยธรรมโรมันโบราณที่มีร่องรอยซากโบราณสถาน และโบราณวัตถุหลงเหลืออยู่มาก สภาพเศรษฐกิจ ภูมิศาสตร์ ศาสนา การเมือง การศึกษา ทัศนคติ และอุปนิสัยของชาวอิตาลีเอื้ออำนวยต่อการฟื้นฟูศิลปวิทยาการ

2. ผลงานสืบเนื่องมาจากการฟื้นฟูศิลปวิทยาการ

การฟื้นฟูศิลปวิทยาการมีผลงานสืบเนื่องเกี่ยวกับลัทธิมนุษยนิยม และศิลปกรรม การประดิษฐ์คิดค้น การสำรวจค้นหาเส้นทางเดินเรือ และดินแดนใหม่

จุดประสงค์การเรียนรู้

หลังจากศึกษาบทนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

1. อธิบายขบวนการ ที่มา และสาเหตุของการฟื้นฟูศิลปวิทยาการได้
2. อธิบายผลสืบเนื่องมาจากการฟื้นฟูศิลปวิทยาการได้ ตระหนักถึงความสำคัญ
ของนักคิด นักประติมากรรม นักเดินเรือ และนักวิชาการด้านต่าง ๆ ได้

ความนำ

ในบทที่ 6 นี้ จะศึกษาความหมายและการฟื้นฟูศิลปวิทยาการของกรีกและโรม เพื่อนำมาศึกษากันใหม่อีกครั้งหนึ่งในปลายยุคกลางและต้นยุคใหม่ โดยเริ่มต้นที่ประเทศอิตาลีเป็นครั้งแรก สาเหตุและผลของการฟื้นฟูศิลปวิทยาการ เรื่องราวและผลงานของนักคิด นักประติมากรรม นักมนุษยนิยม นักเดินเรือ เพื่อแสวงหาเส้นทางเดินเรือและดินแดนใหม่

1. ความหมายและขบวนการฟื้นฟูศิลปวิทยาการ

การฟื้นฟูศิลปวิทยาการ (Renaissance)¹ หมายถึง การเกิดใหม่ (Rebirth) หรือการรื้อฟื้น (Revival) ศิลปวิทยาการจากกรีกและโรมพร้อม ๆ กัน การพัฒนาความคิด การคิดค้น และการประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ เริ่มตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 14 จนถึงคริสต์ศตวรรษที่ 17 ระยะเวลาประมาณ 300 ปี ถือได้ว่าเป็นระยะเชื่อมต่อ (Transitional Period) ของประวัติศาสตร์ยุคกลางและยุคใหม่

ขบวนการฟื้นฟูศิลปวิทยาการ อาจแบ่งได้เป็น 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เรียกว่า ระยะคลาสสิก (Classical Period) ซึ่งอาจจะเรียกว่า “การย้อนกลับไปสู่โรม”

การฟื้นฟูกลับไปศึกษาเรื่องราวของโรม ซึ่งเคยเป็นศูนย์กลางสำคัญของการปกครองยุคโบราณ ที่มีการปกครองทั้งแบบสาธารณรัฐและจักรวรรดิ โรมเคยเป็นแหล่งผลิตวรรณคดีและศิลปกรรมด้านต่าง ๆ เป็นที่สองรองจากกรีก นอกจากนี้ ยังเป็นที่ตั้งของสำนักวาติกัน ซึ่งเป็นที่พำนักของสันตะปาปาและมีดินแดนต่าง ๆ ของศาสนจักร (Papal States)

โรมจึงเป็นแหล่งสืบค้น หรือโรงเรียนสำหรับการศึกษาวิทยาการปกครอง วรรณคดี และศิลปกรรมด้านต่าง ๆ ที่เป็นเรื่องราวของศิลปะความงามโดยตรง หรือเรียกว่า ศิลปะเพื่อศิลปะ (Arts for the Art Sect) ซึ่งกลายเป็นคติพจน์ของศิลปินยุคใหม่

ระยะที่ 2 เรียกว่า ระยะมนุษยนิยม (Humanistic Period) ซึ่งอาจจะเรียกว่า “การย้อนกลับไปสู่เอเธนส์”

การศึกษาถึงต้นตอของศิลปวิทยาการต่าง ๆ ต้องย้อนหลังไปศึกษาเรื่องราวและผลงานต่าง ๆ ของกรีกที่กรุงเอเธนส์ เพราะผลงานศิลปะส่วนใหญ่ โรมได้รับมาจากกรีกทั้งสิ้น มีการ

เดินทางไปยังเอเธนส์และคอนสแตนติโนเปิล เพื่อศึกษาสถานที่และค้นหาต้นฉบับหนังสือกรีก มีการจ้างชาวกรีกมาสอนวิชาการต่าง ๆ

กล่าวสรุปได้ว่า ขบวนการฟื้นฟูศิลปวิทยาการเกี่ยวกับศิลปะและวรรณคดี ไม่ได้หยุดอยู่ที่โรม แต่ได้ย้อนไปถึงเอเธนส์ด้วย ซึ่งทั้งสองแห่งมีหลักการต่างกัน คือ ระยะเวลาศิลปะที่โรม เน้นเรื่องราวเกี่ยวกับระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ส่วนระยะมนุษยนิยมที่เอเธนส์ เน้นเรื่องราวเกี่ยวกับเสรีภาพ ผลของการศึกษาเรื่องราวที่แตกต่างกันอย่างมากเช่นนี้ได้กลายเป็นต้นเหตุของความยุ่งยากต่าง ๆ ไม่แต่เฉพาะทางด้านศิลปวิทยาการเท่านั้น แต่รวมถึงการเมืองและศีลธรรมของสังคมในปัจจุบันด้วย

ระยะที่ 3 เรียกว่า ระยะศาสนา (Religious Period) ซึ่งอาจจะเรียกว่า “การย้อนกลับไปสู่เยรูซาเล็ม”

การศึกษาเรื่องราวของศาสนา มีการตำหนิและวิพากษ์วิจารณ์ความเสื่อมของศาสนา ก่อนที่จะมีการปฏิรูปศาสนาในคริสต์ศตวรรษที่ 16 เช่น สมัยการคุมขังที่อาวิญญอง และการแตกแยกครั้งใหญ่ ทำให้เกิดขบวนการตั้งคณะกรรมกรการปกครองทางศาสนา (Conciliar Movement) เพื่อร่างรัฐธรรมนูญสงฆ์ แต่ไม่เป็นผล สมัยนี้สันตะปาปาไม่ได้เป็นผู้นำจิตใจของชาวยุโรปเช่นสมัยสงครามครูเสด สันตะปาปาเป็นเพียงประมุขของรัฐหนึ่งเท่านั้น

คำวิจารณ์ศาสนายังไม่ใช่นัก เพราะปัญญาชนส่วนใหญ่ยังหัวเก่าและเชื่อมั่นในอำนาจของศาสนจักร ตลอดจนความกลัวการเปลี่ยนแปลงและความคิดใหม่ ๆ จนกระทั่งโคลัมบัสกล้าเสี่ยงเป็นคนแรกเดินทางเรือจากตะวันตก เพื่อหาทางไปสู่ตะวันออก ทำให้คนลดความกลัวสิ่งใหม่ ๆ นอกจากนี้การพิมพ์ทำให้วิชาการต่าง ๆ และข่าวสารแพร่หลายไปสู่ประชาชนอย่างรวดเร็วกว้างขวาง ทำให้คนเริ่มเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองและรู้ความจริงมากขึ้น จึงกล่าวได้ว่า ขบวนการฟื้นฟูศิลปวิทยาการทำให้การปฏิรูปศาสนาในคริสต์ศตวรรษที่ 16 เป็นผลสำเร็จ

ระยะที่ 4 เรียกว่า การฟื้นฟูศิลปวิทยาการทางเหนือ (Northern Renaissance) ซึ่งมีลักษณะพิเศษของตัวเองเป็นแบบเยอรมัน

ดินแดนเยอรมันนี้ สภาพธรรมชาติ คือ แม่น้ำไรน์ แม่น้ำดานูบและเทือกเขาแอลป์ได้แยกชนชาติโรมานซ์ซึ่งเคยอยู่ใต้จักรวรรดิโรมัน มีภาษาขนบธรรมเนียมประเพณีแบบกึ่งโรมันออกจากชนชาติที่สืบเชื้อสายมาจากพวกอนารยชนเผ่าเยอรมัน ซึ่งไม่เคยอยู่ใต้อิทธิพลของจักรวรรดิโรมันมาก่อน โดยทั่วไปแล้ว ชาวอิตาเลียนและชาวเยอรมันมีนิสัยแตกต่างกัน ชาวอิตาเลียนเป็นศิลปิน ชาวเยอรมันเป็นนักคิดปรัชญาที่เน้นความจริงจึ่งกับการงาน ชาวอิตาเลียน

ถนนทางวิพากษ์วิจารณ์ ชาวเยอรมันต้องการแก้ไขและสร้างสิ่งเป็นประโยชน์ ชาวอิตาเลียน
เครื่องครัดต่อพิธีกรรมต่าง ๆ และเชื้อโซกลาง ชาวเยอรมันสนใจศิลปะธรรมชาติและปรัชญา

การฟื้นฟูศิลปวิทยาการในดินแดนทางใต้และทางเหนือของเทือกเขาแอลป์ ทำให้เกิด
ผลต่างกัน คือ ทางใต้ของเทือกเขาแอลป์ก่อให้เกิดขบวนการมนุษยนิยม ศิลปินและนักเขียน
จำนวนมาก ในขณะที่ทางเหนือของเทือกเขาแอลป์ทำให้เกิดการปฏิรูปศาสนา วิทยาศาสตร์
ธรรมชาติ และปรัชญาสมัยใหม่

กล่าวสรุปได้ว่า สามระยะแรกของการฟื้นฟูศิลปวิทยาการเป็นการย้อนกลับไปศึกษา
อดีต ฟื้นฟูวิถีชีวิต ความคิดและศิลปะโบราณ แต่ระยะที่สี่เป็นการมุ่งสู่ออนาคต สร้างสิ่งใหม่
ขึ้นจากธรรมชาติ และความนึกคิดของมนุษย์ นับได้ว่า ขบวนการฟื้นฟูศิลปวิทยาการทั้ง 4 ระยะ
ได้ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ปัจจุบันอย่างมาก ควรค่าแก่การศึกษาและทำความเข้าใจ

1.1 ที่มาหรือการก่อกำเนิดของการฟื้นฟูศิลปวิทยาการ

การฟื้นฟูศิลปวิทยาการต่าง ๆ ในคริสต์ศตวรรษที่ 14 มีที่มาจากสาเหตุสำคัญ พอจะ
สรุปได้ดังนี้ คือ

การสิ้นสุดสงครามครูเสด การเสื่อมของระบบฟิวตัลและการล่มสลายของอาณาจักร
ไบแซนทีน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในยุโรป ทำให้เกิดเมืองใหม่และชนชั้นพ่อค้า
ชนชั้นกลางที่มั่งคั่ง มีเงินมากพอที่จะสนับสนุนงานด้านศิลปวิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์
ทางวัตถุ เพื่ออำนวยความสะดวกและความสะดวกสบายในชีวิต การได้รับความรู้เพิ่มเติมจากชาวกรีก
ทำให้ชาวยุโรปสมัยนี้เป็นคนมองโลกในแง่ดี ปฏิเสธทฤษฎีเกณฑ์ที่ไม่เหมาะสมของศาสนา มีความ
เชื่อมั่นในตัวเอง และเน้นคุณค่าของมนุษย์ ต้องการอิสรภาพและมีความคิดเสรี

ความก้าวหน้าทางวิชาการ การคิดค้นและประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ เช่น การพิมพ์ที่เจริญขึ้น
ทำให้ออกสารหนังสือแพร่หลายไปยังประชาชนทั่วไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง

การคิดประดิษฐ์เรือและอุปกรณ์การเดินทางเรือให้ดีขึ้น เหมาะแก่การเดินทางไกล เข็มทิศ
แผนที่ กล้องส่องทางไกล และอื่น ๆ ล้วนแต่เป็นการฟื้นฟูศิลปวิทยาการทั้งสิ้น เพราะนำไปสู่
การค้นพบเส้นทางเดินเรือใหม่และดินแดนใหม่

การค้นพบกระดูกดินปืนและใช้อาวุธปืน ทำให้กษัตริย์มีอำนาจเข้มแข็งมากขึ้น กษัตริย์
และราชสำนักใหม่ ๆ เป็นกำลังส่งเสริมศิลปวิทยาการ

คนมีความกระตือรือร้นต่อการคิดค้น ใฝ่หาความรู้เกี่ยวกับสังคมสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ
ด้านต่าง ๆ มีสถานศึกษา เปรียบเทียบ ค้นคว้าพิสูจน์ และทดลองให้เห็นจริง ความรู้ที่ได้มา

หรือค้นพบก็เป็นประโยชน์อำนวยความสะดวกให้มนุษย์มากขึ้น

การเปลี่ยนศูนย์กลางของวัฒนธรรมมาจากวัด ปราสาทราชวัง และมหาวิทยาลัยมาเป็นราชสำนักของกษัตริย์ที่มีอำนาจ และคฤหาสน์ที่พำนักของพวกพ่อค้าร่ำรวยที่พยายามเลียนแบบชีวิตของชนชั้นสูง จนได้รับสมญานามว่า เจ้าชายพ่อค้า (Merchant Prince) ที่มีเงินทองเหลือเฟือเพื่อ พ่อที่จะอุปถัมภ์ศิลปินด้านต่าง ๆ เพื่อเกียรติยศและศักดิ์ศรีของตนเอง

1.2 สาเหตุการฟื้นฟูศิลปวิทยาการเริ่มต้นที่อิตาลี¹

การฟื้นฟูศิลปวิทยาการถือกำเนิดในดินแดนอิตาลีก่อน แล้วจึงขยายไปยังดินแดนเหนือเทือกเขาแอลป์ และดินแดนอื่น ๆ ของยุโรปภายหลัง มีสาเหตุสำคัญ คือ

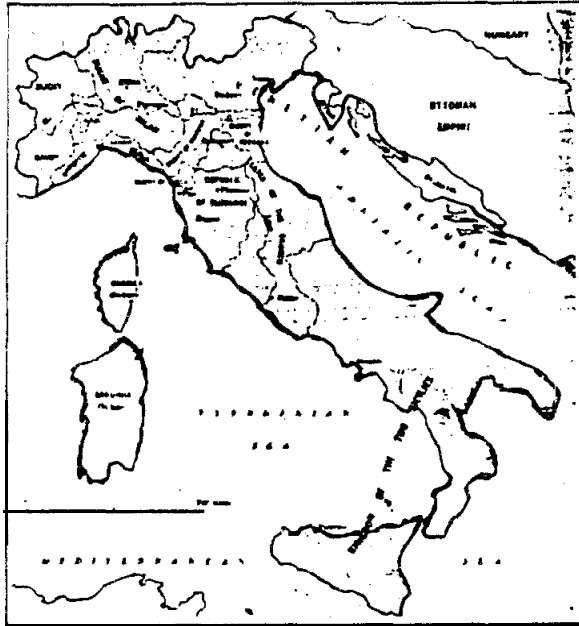
อิตาลีเป็นแหล่งกำเนิดของอารยธรรมโรมันโบราณ มีร่องรอยและซากของโบราณสถานและโบราณวัตถุเหลืออยู่มากมาย ชาวอิตาลีเห็นต้องการฟื้นฟูอารยธรรมคลาสสิก เพื่อปล้ำล้างอารยธรรมเยอรมันที่เข้ามามีอิทธิพลในเวลาต่อมา มหาวิทยาลัยโบโลญญาที่อิตาลี ทั้งอาจารย์และนักศึกษาต่างก็แสดงความสนใจที่จะรื้อฟื้นกฎหมายโรมโบราณมาศึกษากันใหม่

สันตะปาปาและศาสนจักรที่โรมต้องการฟื้นฟูอำนาจของพระทั้งในทางโลกและทางธรรม ต้องการปรับปรุงงานด้านศาสนจักร และอุปถัมภ์ศิลปิน นักคิด และนักศึกษา เช่น สันตะปาปา นิโคลัสที่ 5 (Pope Nicolas V) ได้อุปถัมภ์ลอเรนโซ วัลวา (Lorenzo Valla) นักคิดคนสำคัญในยุคนี้

สภาพเศรษฐกิจและภูมิศาสตร์ของอิตาลีมีความเหมาะสม คาบสมุทรอิตาลีเป็นศูนย์กลางการค้าทางบกและทางทะเลในการติดต่อกับยุโรป, เอเชียและแอฟริกา มีเมืองท่าสำคัญ ได้แก่ เวนิช และเจนัว เมืองในแผ่นดิน ได้แก่ ฟลอเรนซ์ซึ่งเป็นศูนย์กลางการค้า การอุตสาหกรรม และการคมนาคม ทำให้ชาวอิตาลีได้เห็นโอกาสพบคนต่างชาติมาก พ่อค้าอิตาลีมีความรู้ และมีประสบการณ์กว้างขวาง ร่ำรวยมีฐานะทางเศรษฐกิจดี สนใจที่จะซื้อศิลปวัตถุและวรรณคดีจากกรีกและไบแซนไทน์ ตลอดจนให้การอุปถัมภ์แก่นักคิดและศิลปินทั้งหลาย

ทางด้านศาสนา การเมืองและการศึกษา ในอิตาลีถึงแม้ว่ามีกรุงโรมเป็นศูนย์กลางทางศาสนา การปกครองมีการแบ่งเป็นรัฐต่าง ๆ และมีสงครามระหว่างกลุ่มเกิดขึ้นตลอดเวลา แต่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการฟื้นฟูศิลปวิทยาการ ทั้งนี้เพราะชาวอิตาลียึดคุณค่าทางศีลธรรมแบบพวกนอกศาสนา (Pagans) อารยธรรมอิตาลีที่ปรากฏอยู่ทั่วคาบสมุทรมีแนวโน้มเป็นแบบฉบับของพวกนอกศาสนา แม้แต่มหาวิทยาลัยโบโลญญาและมหาวิทยาลัยปาโดวาในอิตาลีก็ไม่สนใจทางด้านศาสนา แต่กลับมีชื่อเสียงเด่นทางด้านกฎหมายและการแพทย์ ต่อมาถึงแม้ว่าชาวอิตาลีเห็น

¹Burns, P.P. 417-20



ภาพแผนที่อิตาลีและสมัยการฟื้นฟูศิลปวิทยาการ

จะได้มีโอกาสอยู่ใกล้ชิดและตกอยู่ใต้อิทธิพลของศาสนจักรอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ มีโอกาสรู้เห็นความไม่เหมาะสมของบาทหลวงและสันตะปาปา เมื่อศาสนจักรเสื่อม ชาวอิตาลีเริ่มเป็นกลุ่มแรกที่ต่อต้าน และวิพากษ์วิจารณ์ศาสนาอย่างรุนแรง สถาบันศาสนาถูกนำมาล้อเลียน

ทัศนคติและอุปนิสัยของชาวอิตาลีเริ่ม ชาวอิตาลีเริ่มจะมีลักษณะเป็นปัจเจกชนนิยม (Individualism) สนใจแต่เฉพาะเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเองและครอบครัว มีลักษณะเป็นฆราวาสวิสัย (Secularism) สนใจทางโลกมากกว่าทางศาสนา มีความคิดว่าคริสต์ศาสนิกชนควรแยกตัวออกจากกรอบของศาสนจักร เพื่อแสวงหาสิทธิเสรีภาพในการใช้ชีวิตอย่างเป็นประโยชน์ และมีความสุขปัจจุบันในโลกนี้มากกว่ารอคอยความสุขในโลกหน้า สนใจในเรื่องการค้า และใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเดินทางติดต่อค้าขายทั้งในและต่างประเทศ จึงไม่มีเวลาพอที่จะทุ่มเทให้แก่วิต เวลาว่างก็นิยมหาความสะดวกสบายจากบ้านใหญ่โต สวยงาม เสื้อผ้าหรูหรา รับประทานอาหารอย่างดี และดื่มสุราเพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ ชาวอิตาลีเริ่มมีลักษณะเป็นนักมนุษยนิยม (Humanism) คือมีความเชื่อมั่นในตนเอง เน้นคุณค่าและความสามารถของมนุษย์ มีอารมณ์ขันมองโลกในแง่ดี ต้องการความสุขในปัจจุบันชาตินี้มากกว่ารอคอยความสุขในโลกหน้า

ด้วยสาเหตุดังกล่าวข้างต้น การฟื้นฟูศิลปวิทยาการจึงเกิดขึ้นในอิตาลีก่อนดินแดนอื่น ๆ เพราะอิตาลีอยู่ในสภาพที่พร้อมจะขจัดสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา รื้อฟื้นสิ่งเก่า ๆ ที่ดี และรับสิ่ง

ใหม่ ๆ มาผสมผสานกัน ทำให้เกิดประโยชน์อีกครั้งหนึ่ง นอกจากนี้ชาวอิตาลียังมีกำลังกาย กำลังใจ กำลังสติปัญญาและกำลังทรัพย์ ตลอดจนเวลาเหลือมากพอที่จะอุทิศตนให้แก่งานฟื้นฟู สร้างสรรค์ศิลปวิทยาการด้านต่าง ๆ

กิจกรรมการเรียนรู้ 1

1. ให้นักศึกษาวาดแผนที่ที่แสดงถึงขบวนการฟื้นฟูศิลปวิทยาการในเขตต่าง ๆ ทั้งทางเหนือ และทางใต้ ของเทือกเขาแอลป์ เพื่อประกอบคำอธิบายขบวนการฟื้นฟูศิลปวิทยาการในคริสต์ศตวรรษที่ 16
2. ให้นักศึกษาอธิบายความสำคัญของอิตาลีในฐานะที่เป็นแหล่งเริ่มต้นขบวนการฟื้นฟูศิลปวิทยาการในยุคใหม่ตอนต้น

2. ผลงานสืบเนื่องมาจากการฟื้นฟูศิลปวิทยาการ

การฟื้นฟูศิลปวิทยาการก่อให้เกิดมรดกความก้าวหน้าแก่มนุษยชาติในด้านต่าง ๆ มากมาย ที่อำนวยความสะดวกและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อไปของมวลมนุษยย์ อาจจะกล่าวสรุปได้ดังต่อไปนี้ คือ

ลัทธิมนุษยนิยมและศิลปกรรม

ลัทธิมนุษยนิยม (Humanism) คือ แนวความคิดศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับมนุษย์ และธรรมชาติโดยทั่วไป แสวงหาทางพัฒนาตนเองทั้งร่างกายและจิตใจ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เป็นส่วนบุคคลและส่วนสังคม เพื่อความสุขสมบูรณ์ ความเป็นเลิศและความภาคภูมิใจต่อคุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่ประเสริฐ

การจะเข้าใจแนวความคิดแบบมนุษยนิยมได้อย่างแจ่มแจ้ง จำเป็นต้องศึกษาความคิด และผลงานของนักมนุษยนิยม (Humanists) ที่มีผลงานด้านปรัชญาการเมืองที่สำคัญในยุคนี้ ยกตัวอย่างเป็นสังเขป 6 ท่าน คือ

1. เพทราร์ค

เพทราร์ค (Francesco Petrarch, ค.ศ. 1304-1374)¹ เป็นชาวอิตาลีได้รับยกย่องว่าเป็น “บิดาแห่งลัทธิมนุษยนิยม” (Father of Humanism) สนใจศึกษาค้นคว้างานเขียนของชาวโรมันมาก โดยเฉพาะผลงานของเวอร์จิล (Virgil) และซีเซโร (Cicero) มีความสามารถ

¹Carl Stephenson, *Medieval History : Europe from the Second to the Sixteenth Century*. 3rd ed. (New York : Harper and Brothers, 1951), P. 454.

²Stephenson, P. 455.

ทางวรรณคดีภาษาละตินและกรีกเป็นอย่างดี มีผลงานที่มีชื่อเสียงคือ เรื่องซอนเนต (Sonnet) เป็นบทเพลงรักสั้น ๆ ที่ใช้ภาษาพื้นเมืองได้ไพเราะที่สุด ในการแสดงอารมณ์กวี (Lyrical Poet) บทกวีที่ไพเราะได้กล่าวถึงความรักอันบริสุทธิ์ที่มีต่อลอรา (Loura) หญิงคนรัก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะของลัทธิมนุษยนิยมที่มองโลกในแง่ดี และอิทธิพลของภาษาและวรรณคดีคลาสสิก

2. จีโอวานนี บอคคัชซิโอ

จีโอวานนี บอคคัชซิโอ (Giovanni Boccaccio, ค.ศ. 1313-1374)¹ เป็นชาวอิตาเลียนชนชั้นกลางยุคใหม่ มีความสามารถสูงในการเขียนบทร้อยแก้ว ผลงานที่มีชื่อเสียงคือ เดคาเมรอน (Decameron หรือ Ten Days' Work) เป็นนิยายชวนหัวรวม 100 เรื่อง ทำนองเสียดสีสังคม แสดงบุคลิกลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ บอคคัชซิโอพยายามวางแบบฉบับตามธรรมชาติ ค่านิยมและปลูกฝังทัศนคติใหม่ ๆ ให้แก่ชนชั้นกลางที่จะก้าวเข้ามาทำหน้าที่เช่นเดียวกับชนชั้นสูงในยุคผู้นำสังคมยุคใหม่ คือ ต้องมีการศึกษา มีความเป็นสุภาพบุรุษ มีความขยันรักการทำงาน มีความมั่งคั่งร่ำรวย มีความประณีตในการแต่งกายและกินอยู่ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความกล้าหาญอดทนต่ออุปสรรคต่าง ๆ และมีจิตใจละเอียดอ่อน ชื่นชมต่อศิลปะความงามทั้งหลาย

3. ลอเรนโซ วัลลา

ลอเรนโซ วัลลา (Lorenzo Valla, ค.ศ. 1405-1457) เป็นนักปรัชญาการเมืองที่นำเอาความรู้ทางภาษาละตินและกรีกมาใช้ตรวจสอบและวิจารณ์หลักฐานชั้นสำคัญทางศาสนา คือ คำประกาศของจักรพรรดิคอนสแตนติน (Donation of Constantine) ใน ค.ศ. 330 เป็นคำประกาศของจักรพรรดิคอนสแตนตินที่มอบอำนาจการปกครองทางโลก และทางศาสนาสูงสุดให้แก่สันตะปาปาที่โรม ว่าเป็นเอกสารปลอมที่สร้างขึ้นในต้นศตวรรษที่ 11 นี้เอง เนื่องจากภาษาละตินที่ใช้ไม่ได้แก่ถึงสมัยศตวรรษที่ 4 และสำนวนถ้อยคำที่ใช้อยู่หลังศตวรรษที่ 8

วัลลาวิจารณ์ว่า การแปลพระคัมภีร์ใหม่ (The New Testament) บทที่ว่าด้วยวัลเกต (The Valgate) จากต้นฉบับภาษากรีกแปลเป็นภาษาละติน มีการผิดพลาดมาก บทวิจารณ์ของวัลลามีอิทธิพลต่อนักคิดรุ่นหลังมาก

4. ดีซีเดอริอุส อีราสมัส

ดีซีเดอริอุส อีราสมัส (Desiderius Erasmus, ค.ศ. 1468-1536)² แห่งรอตเตอร์ดัม ประเทศ

¹Stephemson, P. 455.

²Burns, P.P. 434-5.

เนเธอร์แลนด์ได้รับสมญานามว่า เป็นเจ้าชายแห่งนักมนุษยนิยม (Prince of Humanists) เป็นผู้นำในลัทธิมนุษยนิยม เจริญสูงสุดทางยุโรปภาคเหนือ ได้รับการศึกษาเทววิทยาจากมหาวิทยาลัยปารีส สนใจศึกษาภาษาและวรรณคดีคลาสสิกอย่างจริงจัง เคยเดินทางไปสั่งสอนมาแล้วทั่วยุโรป จนได้ชื่อว่าเป็นชาวสากลโลก (Universal Man) เขาเป็นทั้งนักมนุษยนิยมและคริสเตียนที่มีขันติธรรมทางศาสนา เคารพเหตุผลและเสรีภาพของผู้อื่น

อีราสมัสเป็นคนแรกที่แปลและพิมพ์คัมภีร์ไบเบิลฉบับภาษากรีก ซึ่งได้รับการวิพากษ์-วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง อีราสมัสเป็นบุคคลสำคัญในการวางรากฐานปฏิรูปศาสนาให้แก่ มาร์ติน ลูเธอร์ โดยเสนอแนะว่าศาสนาควรมีความบริสุทธิ์อย่างสมัยโบราณ ควรปรับปรุงคำสอนให้ใกล้เคียงกับความจริง และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ศึกษาพระวจนะของพระเจ้าด้วยตนเอง

ผลงานเขียนที่มีชื่อเสียงมากที่สุด คือ Praise of Folly (ค.ศ. 1509) เป็นการเสียดสีสังคม ถากถางความบ้าคลั่งมกมายของนักบวช และนักศึกษาทางศาสนาเรียกร้องให้คนมีใจกว้าง มีเหตุผลและเคารพสิทธิของผู้อื่น เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข

5. นิคโคโล มาเคียเวลลี

นิคโคโล มาเคียเวลลี (Niccolo Machiavelli, ค.ศ. 1469-1527)¹ เป็นนักปรัชญาการเมืองชาวฟลอเรนซ์ สนใจศึกษางานเขียนทางการเมืองของนักประวัติศาสตร์โรมันชื่อ ลิวี่ (Livy) ผลงานเขียนที่มีชื่อเสียงที่สุด คือ เรื่องเจ้าชาย (The Prince) กล่าวถึง ทฤษฎีการปกครองและคุณสมบัติของผู้นำ ลักษณะของรัฐที่เข้มแข็งจะต้องปกครองโดยผู้ปกครองคนเดียว ที่มีความเข้มแข็งเด็ดขาด มีความกล้า สง่างามเช่นราชสีห์ (Lion) และมีเล่ห์เหลี่ยมฉลาดแกมโกงเช่นสุนัขจิ้งจอก (Fox) ต้องคำนึงถึงอำนาจและผลประโยชน์ทางการเมืองมากกว่าทางศาสนาหรือคุณธรรม ต้องไม่เชื่อใครง่าย ๆ โดยเฉพาะผู้อยู่ใต้การปกครอง ซึ่งจะต้องถูกตั้งข้อสงสัยอยู่เสมอ ถ้าต้องเลือกใช้ความรักกับความกล้าในการปกครองประชาชน ก็ให้ใช้ความกล้า ทำให้คนเกรง แต่ถ้าใช้ความรักก็อาจจะกลายเป็นความเกลียดได้ มีกองทัพของตนเองใช้ป้องกันประเทศและขยายอำนาจ มาเคียเวลลีเสนอทฤษฎีการปกครองเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ ที่มีชื่อเสียงมาก คือ ผลสำเร็จเป็นเครื่องตัดสินวิธีการ (The End Justified the Means) หมายความว่าเป้าหมายของรัฐในการมีผู้นำที่มีอำนาจสูงสุดเด็ดขาด เป็นสิ่งสำคัญที่สุด ไม่ว่าจะได้อำนาจมาด้วยวิธีการใด ๆ ซึ่งอาจจะทารุณโหดร้าย หรือไร้ศีลธรรมก็เป็น การเหมาะสม

¹Burns. P. 421

จุดประสงค์สำคัญของมาเคียวเวลลีในการเขียนเรื่องเจ้าชายขึ้นมา เพื่อรวมรัฐต่าง ๆ ที่เป็นอิสระในอิตาลีให้เป็นประเทศเดียวที่เข้มแข็ง

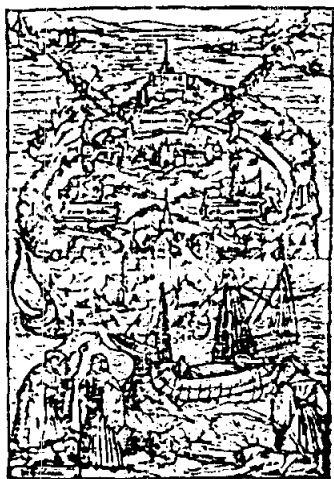
หนังสือเล่มนี้เปรียบเสมือนแม่แบบทางการเมืองการปกครองได้อย่างเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นหนังสือที่นิยมอ่านของผู้นำประเทศ เช่น มุสโสลินีและฮิตเลอร์

6. เซอร์ โทมัส มอร์

เซอร์ โทมัส มอร์ (Sir Thomas More, ค.ศ. 1478-1535) เป็นนักมนุษยนิยมชาวอังกฤษ แสดงความคิดทางการเมืองด้วยผลงานที่มีชื่อเสียงมากที่สุด คือ รัฐอุดมคติ (Utopia, ค.ศ. 1516) กล่าวถึงรัฐอุดมคติที่มีความอุดมสมบูรณ์ บ้านเมืองสะอาด ถนนหนทางกว้างขวาง ปราศจากความชั่วร้ายใด ๆ ประชาชนมีเวลาพักผ่อนทั้งทางกายและใจ ทรัพย์สินสมบัติทั้งหมดเป็นของสังคมที่ประชาชนมีสิทธิใช้ประโยชน์เท่าเทียมกัน เซอร์ โทมัส มอร์ เขียนเรื่องนี้ขึ้นเพื่อเสียดสีและสะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นชนบทของสังคมในอังกฤษขณะนั้น งานเขียนชิ้นนี้แสดงให้เห็นถึงความเป็นจริงของชีวิตที่มีหลากหลาย มนุษย์จะอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขถ้ามีความตั้งใจดีต่อกัน รับผิดชอบและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ถ้าเป็นไปได้ รัฐในอุดมคติก็จะเป็นจริง

ศิลปกรรม

ผลงานด้านศิลปกรรมในยุคกลางขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของระบบสมาคม (Guild System) โดยเฉพาะสมาคมช่าง (Craft Guild) ที่มีอิทธิพลของศาสนาเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย ศิลปินไม่มีอิสระเต็มที่เพื่อถ่ายทอดจินตนาการหรือสร้างผลงานอิสระได้



ภาพรัฐอุดมคติ



ภาพโทมัส มอร์

ศิลปกรรมในสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาการนับว่าเป็นการปฏิวัติอย่างหนึ่ง เพราะได้หลุดพ้นจากข้อจำกัดของคริสต์ศาสนา และมีการพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

ลักษณะสำคัญของศิลปกรรมสมัยการฟื้นฟูศิลปวิทยาการ

เน้นความสวยงามตามแบบกรีกและโรมัน มีลักษณะค่อนข้างแน่นอนเหมือนกันหมด เป็นความงามที่เรียบง่าย (Simplicity) ได้สัดส่วนสมดุล (Balance) มีความสอดคล้องกลมกลืนกัน (Harmony)

เน้นความเหมือนจริงเป็นธรรมชาติมากที่สุด (Natural)

ให้ความสำคัญกับแสงและเงาเป็นภาพสามมิติ (Three Dimensional Perspective) ที่มีส่วนเว้า ส่วนโค้ง และส่วนนูน เหมือนของจริง

มีการใช้เทคนิคใหม่ในการผสมสี ใช้สีน้ำ สีน้ำมัน และการวาดภาพลงบนกำแพง ที่เรียกว่า เฟรสโก (Fresco)

ให้ความสนใจในเรื่องการจัดภาพ (Proportion) ที่มีสัดส่วนถูกต้อง

ชาวยุโรปไม่ได้สนใจแต่ภาษาและวรรณคดีเท่านั้น แต่ยังสนใจงานศิลปะอื่น ๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม

ชาวยุโรปสมัยนี้สนใจทางด้านภาษาและวรรณคดีกรีกและละตินอย่างมาก ขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญแก่ภาษาพื้นบ้านเฉพาะถิ่น (Vernacular Language) ซึ่งแต่เดิมเคยถือกันว่าเป็นภาษาชนชั้นต่ำ วรรณคดีพื้นบ้านส่วนใหญ่เกี่ยวกับ นิยายรักของชาวพื้นบ้านทั่วไป การผจญภัย และการใช้ชีวิตเร่ร่อน การฟื้นฟูภาษาและวรรณคดีครั้งนี้ มีความสำคัญยิ่งในการถ่ายทอดความรู้ไปยังมวลชนอย่างกว้างขวางรวดเร็ว

วรรณคดีสมัยนี้มีทั้งงานเขียนแบบร้อยแก้วและร้อยกรอง แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. มหาकाพย์ (Epic)
2. นิยายรักหวานชื่น เช่น นิยายตลกขบขัน (Comedy)
3. บทเพลงรัก (Lyric)
4. นิยายล้อเลียนสังคม (Fabliaux) หรือนิทานสัตว์ (Fables)

นักประพันธ์ที่มีชื่อเสียง¹ ในสมัยนี้ได้แก่

1. *ดั่งเต้ อัลจีวี*

ดั่งเต้ อัลจีวี (Dante Alighieri, ค.ศ. 1265-1321) เป็นนักประพันธ์ชาวอิตาลีเลียนที่มีผลงานเขียน

¹Burns, P.P. 435-45.

มาตั้งแต่สมัยกลางแล้ว ผลงานที่มีชื่อเสียงของดั่งเต้ คือ “ดิไวน์ คอมเมดี้” (Divine Comedy) เป็นเรื่องราวการเดินทางไปนรก สถานที่ซึ่งวิญญาณของคนที่ยาแล้วไปรับการชำระล้างบาป และการเดินทางไปสู่สวรรค์ ดั่งเต้ใช้ภาษาพื้นเมืองของแคว้นทัสคานีในการเขียนหนังสือเล่มนี้ มากกว่าที่จะใช้ภาษาละติน เรื่องราวของ “ดิไวน์ คอมเมดี้” ได้รวบรวมเรื่องราวต่าง ๆ ของกรีก และโรมันไว้เป็นจำนวนมากทั้งที่เป็นเรื่องจริงและตำนาน

2. ไมเคิล เดอ เซอร์วองเตส

เซอร์วองเตส (Michael de Cervantes, ค.ศ. 1548-1616) เป็นนักเขียนชาวสเปนที่มีชื่อเสียงในยุคนี้ ผลงานเด่น คือ ดอน กีโชเต้ (Don Guixote) เป็นนิยายชวนหัว ล้อเลียนอัศวิน ในยุคกลาง ยุคมหาคติสมัยกลางเป็นสิ่งล้ำสมัย ในขณะที่โลกยุคนี้เป็นโลกของวิทยาศาสตร์และความจริง ตัวละครทุกตัวสะท้อนให้เห็นถึงความนึกคิด และจิตใจของมนุษย์โดยทั่วไป นักวรรณคดียกย่องเซอร์วองเตสว่าเป็น ชาวสากลโลก (Universal Man)

3. ราเบอเลส์

ราเบอเลส์ (Rabelais, ค.ศ. 1494-1553) เป็นนักเขียนชาวฝรั่งเศส เขียนเรื่องประชด ประชันสังคมโดยเฉพาะสถาบันศาสนาและการเมือง ผลงานเขียนที่สำคัญคือ การ์เกนทัว และแพนทากรูล (Gargantua and Pantagruel) เป็นเรื่องของยักษ์ฟอลูกสองตนปกครองนครแบบ ยุคกลาง ที่สะท้อนให้เห็นความจริงในชีวิต ความสำคัญของมนุษย์และธรรมชาติ ประสบการณ์ ช่วยให้คนฉลาดขึ้น การหัวเราะเป็นคุณสมบัติที่ดีประการหนึ่งของมนุษย์

4. มิเชล เดอ มองตาญ

มิเชล เดอ มองตาญ (Michel de Montaigne, ค.ศ. 1533-1593) เป็นนักมนุษยนิยม ชาวฝรั่งเศส ผลงานที่มีชื่อเสียง คือเรื่องเอสเซย์ (Essays) กล่าวถึง ศิลปะแห่งการดำเนินชีวิต คือ การรู้จักตนเอง ยอมรับกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ มีใจกว้าง รักเสรีภาพ มีเหตุผลและสนับสนุน การศึกษา

5. จีออฟฟรีย์ ชอเซอร์

จีออฟฟรีย์ ชอเซอร์ (Geoffrey Chaucer, ค.ศ. 1350-1400) เป็นนักประพันธ์ชาวอังกฤษ ผลงานเขียนที่มีชื่อเสียงคือเรื่อง แคนเทอร์เบอรี เทลส์ (Canterbury Tales) เป็นเรื่องราวของ นักเดินทางไปจาริกแสวงบุญ 24 เรื่องที่เดินทางไปยังที่ฝั่งศพของโทมัส เบ็คเก็ต (Thomas

Becket) ที่เมืองแคนเทอร์เบอรี เรื่องต่าง ๆ ที่เล่าสะท้อนให้เห็นถึงนิสัยและบุคลิกของคนธรรมดา ซึ่งมีต่าง ๆ กัน

6. เซอร์ ฟรานซิส เบคอน

เซอร์ ฟรานซิส เบคอน (Sir Francis Bacon, ค.ศ. 1561-1626) เป็นชาวอังกฤษที่ให้ความสำคัญกับวิทยาศาสตร์และเหตุผล หนังสือที่มีชื่อเสียงคือ เรื่องแอตแลนติสใหม่ (The New Atlantis) แสดงให้เห็นถึงอุดมคติทางวิทยาศาสตร์ที่จะใช้นำรัฐในอุดมคติ

7. วิลเลียม เชกสเปียร์

วิลเลียม เชกสเปียร์ (William Shakespeares, ค.ศ. 1564-1616) เป็นนักประพันธ์ชาวอังกฤษที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันทั่วโลก จนได้ชื่อว่า เป็นชาวสากลโลก มากกว่าจะจำกัดอยู่เฉพาะประเทศหรือกาลเวลา ผลงานของเชกสเปียร์มีอิทธิพลและเป็นแบบฉบับนำไปแสดงในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เชกสเปียร์เน้นในความเป็นเอกภาพ (Unity) ของ 3 อย่าง คือ ความเป็นเอกภาพของเวลา (Unity of Time) ความเป็นเอกภาพของสถานที่ (Unity of Place) และความเป็นเอกภาพของการกระทำ (Unity of Action) ผลงานเขียนของเชกสเปียร์มีหลายเรื่องหลายรส ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ที่แสดงให้เห็นถึงสภาพชีวิตที่เป็นจริง ตามแง่มุมต่าง ๆ เช่น ความรักในเรื่องโรมิโอและจูเลียต (Romeo and Juliet) ความริษยาในเรื่องโอเทลโล (Othello) ความทะเยอทะยานในเรื่องแมคเบ็ธ (Macbeth) การต่อสู้ของมนุษย์ภายใต้ความกดดันในเรื่องแฮมเล็ต (Hamlet) เนื้อเรื่องในบทละครมักอิงประวัติศาสตร์ เช่น ประวัติศาสตร์โรมันในเรื่องจูเลียส ซีซาร์ (Julius Caesar), ประวัติศาสตร์อิตาลีในเรื่องพ่อค้าแห่งเมืองเวนิส (The Merchant of Venice) เป็นต้น ผลงานของเชกสเปียร์ส่วนใหญ่เป็นอมตะ และเป็นที่ยอมรับจนถึงปัจจุบัน

ด้านจิตรกรรม¹

ผลงานด้านจิตรกรรมสมัยนี้ ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะเรื่องศาสนา แต่ยังมีการวาดภาพ เทพนิยายในวรรณคดีรัก ภาพบุคคลร่ำรวย หรือภาพชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคลทั่วไป การวาดภาพ จะทำให้เหมือนจริงตามธรรมชาติ มีการแรเงา แสดงความตื้นลึกของภาพ ทำให้เกิดเป็นรูป 3 มิติ มีชีวิตชีวาเหมือนจริง

จิตรกรที่มีชื่อเสียงเด่น ในยุคทองของอิตาลีทางด้านการวาดภาพ เริ่มต้นในศตวรรษที่ 16 ที่จะยกมากล่าว 3 ท่าน คือ

¹Burns, P.P. 424-6

1. เลโอนาร์โด ดา วินชี

เลโอนาร์โด ดา วินชี (Leonardo Da Vinci, ค.ศ. 1452-1519) เป็นนักมนุษยนิยม มีความเป็นอัจฉริยะหลายด้าน คือ เป็นทั้งจิตรกร ปรักษามาร สถาปนิก วิศวกร นักวิทยาศาสตร์ และนักดนตรี ที่มีความสามารถ นำความรู้สาขาต่าง ๆ มาถ่ายทอดเป็นภาพวาดได้อย่างดีเยี่ยม

ภาพที่มีชื่อเสียง ได้แก่ ภาพอาหารมื้อสุดท้าย (The Last Supper) เป็นภาพงานเลี้ยงอาหารมื้อสุดท้ายของพระเยซู และสาวก 12 รูป ก่อนที่พระเยซูจะถูกตรึงไม้กางเขน ความสำคัญของภาพอยู่ที่การแสดงอารมณ์ได้เป็นเลิศ ด้วยทางสีหน้า ท่าทาง และปฏิริยาต่าง ๆ ของสาวก การให้แสงและเงาเหมือนของจริงที่ดึงดูดสายตาให้มุ่งสนใจแต่ภาพพระเยซูเป็นสำคัญ ภาพนี้ปัจจุบันประดับอยู่ที่ฝาผนังวิหารซานต้า มาเรีย ที่เมืองมิลาน

ภาพวาดที่มีชื่อเสียงทั่วโลกอีกภาพหนึ่ง คือ ภาพโมนาลิซา (Mona Lisa) ความงามของภาพอยู่ที่ความอ่อนละมุนของผิวกาย ใบหน้าและมือที่ให้สัดส่วนเหมือนจริง มีผ้าคลุมศีรษะบางเบา



ภาพโมนาลิซา



ภาพอาหารมื้อสุดท้าย

จนแทบมองไม่เห็นด้วยตาเปล่าถ้าไม่สังเกต ความมีชีวิตชีวา ใบหน้าของโมนาลิซามองได้หลายแบบ บางครั้งดูเหมือนเรียบเฉย สงบ บางครั้งดูเหมือนกึ่งยิ้มกึ่งหด ๆ ที่แฝงด้วยความลึกกลับ (Mysterious Smile) ดวงตามีชีวิตชีวา ด้านหลังภาพเป็นวิว บรรยายธรรมชาติที่สวยงาม ภาพนี้ปัจจุบันอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานลูฟ (Louvre Museum) ในประเทศฝรั่งเศส

2. ไมเคิล แอนเจโล

ไมเคิล แอนเจโล (Michael Angelo, ค.ศ. 1475-1564) เป็นชาวอิตาลีที่มีชื่อเสียงโด่งดังทั้งทางจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม เขามีชื่อเสียงมาก ในการวาดภาพเพดานและฝาผนังโบสถ์ซิสเตียน (Sistine Chapel) ที่นครวาติกัน (Vatican City) จำนวน 145 ภาพ ใช้เวลานานถึง 4 ปี ตั้งแต่ ค.ศ. 1508-1512 เป็นภาพที่แสดงเรื่องราวทางศาสนาตามคัมภีร์เก่าและใหม่ ตั้งแต่พระเจ้าสร้างโลก สร้างมวลมนุษย์จนถึงวันพิพากษาครั้งสุดท้าย ภาพส่วนใหญ่แสดงถึงส่วนสัดต่าง ๆ ของมนุษย์ชายหญิงได้อย่างสวยงาม สีสันสดใส ภาพนี้แสดงถึงพลังอำนาจของพระเจ้าและความอ่อนแอของมนุษย์

3. ราฟาเอล

ราฟาเอล (Raphael, ค.ศ. 1483-1520) เป็นจิตรกรเอกของอิตาลีที่มีชื่อเสียงมาจากภาพ The Sistine Madonna ซึ่งเป็นภาพพระแม่มาเรียและพระบุตรที่เหมือนจริงและมีชีวิตจิตใจ แสดงถึงความรักอันอ่อนหวานของแม่ที่มีต่อลูก ภาพนี้เป็นตัวอย่างที่มีศิลปะสมัยการฟื้นฟูศิลปวิทยาการที่สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทและความสำคัญของปัจเจกบุคคล

ด้านปฏิมากรรม

ลักษณะปฏิมากรรมสมัยการฟื้นฟูศิลปวิทยาการเลียนแบบคลาสสิก และการปั้นรูปตามรสนิยมของผู้สร้างโดยไม่ต้องคำนึงถึงศาสนา เพียงแต่เป็นรูปปั้นที่เหมือนจริงถูกต้องตามส่วนสัดส่วนของธรรมชาติ

ตัวอย่างนักปฏิมากรรม 3 ท่าน ได้แก่

1. ลอเรนโซ จิแบร์ติ

ลอเรนโซ จิแบร์ติ (Lorenzo Ghiberti, ค.ศ. 1378-1455) ผลงานชิ้นที่สำคัญ คือ The Gate of Paradise เป็นการสร้างประติมากรรมด้านตะวันออกตรงวิหารแบบซิสเตอร์รี เป็นภาพสลักนูน (Relief Sculpture) ที่แสดงความลึกซึ้งของภาพตามความเป็นจริง การปั้นรูปคนและสัตว์ที่มีสัดส่วนถูกต้องและเป็นรูป 3 มิติ มีเครื่องแต่งกายเสื้อผ้าอาภรณ์เป็นแบบโรมัน มีฉากเป็นธรรมชาติ (Landscape Background) ประกอบเรื่องราว

2. โดนิทเทโล

โดนิทเทโล (Donatello, ค.ศ. 1386-1446) รูปปั้นที่สำคัญ คือ รูปนักบวชอีราสมุ เดอ นารินี (Erasmus de Narini) ที่เมืองปาตัว (Padua) สร้างใน ค.ศ. 1444 รูปนี้แสดงสัดส่วนของคนและม้าได้ถูกต้องตามสรีรวิทยา เห็นริ้วรอยย่นบนใบหน้า และเส้นโลหิตที่โปนขึ้นมาอย่างชัดเจน

3. อันเดรตา เวโรคคิโอ

อันเดรตา เวโรคคิโอ (Andrea Verrocchio, ค.ศ. 1435-1458) ผลงานชิ้นเอก คือ โคลเลโอนี (Colleoni) ที่แสดงเหมือนจริงถูกสัดส่วนและมีการระบายอารมณ์ออกมาจากใบหน้า ทำให้ดูเหมือนมีชีวิตจริง

สถาปัตยกรรม

การก่อสร้างในยุคนี้เป็นแบบผสมระหว่างสถาปัตยกรรมแบบโกธิคที่มีหลังคายอดแหลมกับสถาปัตยกรรมแบบเรอเนสซองส์ มีป้อมปราการแข็งแรงมั่นคง มีหน้าต่างและหน้าจั่วประดับลวดลายสวยงาม สถาปัตยกรรมที่มีชื่อเสียงที่สุด คือ วิหารเซนต์ปีเตอร์ (St. Peter Cathedral, ที่กรุงโรม สร้างตั้งแต่ ค.ศ. 1506-1626) กินระยะเวลา 121 ปี วิหารใหญ่โดมโฆฟาร มีรูปโดมใหญ่อยู่ตรงกลาง หลังคาโค้งแบบโรมัน มีเสาสูงประดับด้วยรูปแกะสลักหินอ่อน ลวดลายวิจิตรงดงามมาก ภายในวิหารเป็นที่รวมผลงาน ภาพวาด และภาพปั้นของศิลปินที่มีชื่อเสียงของอิตาลีในยุคนี้

สถาปัตยกรรมในยุคกลางที่มีชื่อเสียงของประเทศอิตาลี เช่น พระราชวังลูฟ (Louvre) ที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส พระราชวังไวท์ฮอลล์ (Whitehall) ที่กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ

วิทยาศาสตร์¹

การศึกษาวิทยาศาสตร์แบบวิธีการที่มีระเบียบกฎเกณฑ์ เริ่มมีมาตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 13 มีการพัฒนาเรื่อยมา กำหนดขั้นตอนการศึกษาวิทยาศาสตร์ แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ การตั้งข้อสังเกตและการทดสอบทดลอง เรียกว่า ลัทธิทดลองนิยม (Empiricism) และการตั้งข้อสังเกต การทดลองและการวิเคราะห์ ดีความอย่างมีเหตุผล เรียกว่า ลัทธิเหตุผลนิยม (Rationalism) ซึ่งมีวิธีนำวิธีการทางคณิตศาสตร์เข้ามาใช้ด้วย

ในศตวรรษที่ 15 อิตาลีเป็นศูนย์กลางของการศึกษาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปาตัว (Padua University) มีชื่อเสียงทางการแพทย์และคณิตศาสตร์ มีนักศึกษาจากที่ต่าง ๆ ทั่วยุโรป เดินทางมาศึกษาในอิตาลี

ในศตวรรษที่ 17 ได้ชื่อว่าเป็นยุคทองของวิทยาศาสตร์ มีการจัดตั้งสมาคมวิทยาศาสตร์ ในประเทศอังกฤษเป็นแห่งแรก (The Royal Society of London) ใน ค.ศ. 1662 ทำให้งานค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ไม่ใช่เป็นงานโดดเดี่ยวเฉพาะบุคคล แต่เป็นงานของส่วนรวมที่สังคมมีส่วนร่วมรับผิดชอบ

นักวิทยาศาสตร์ที่มีชื่อเสียงเด่น ได้แก่

1. โคเปอร์นิคัส (Copernicus, ค.ศ. 1473-1543)
2. กาลิเลโอ (Galileo, ค.ศ. 1564-1642)
3. เซอร์ ฟรานซิส เบคอน (Sir Francis Bacon, ค.ศ. 1561-1626)
4. เรอเน เดการ์ต (Rene Descartes, ค.ศ. 1596-1650)
5. เซอร์ ไอแซค นิวตัน (Sir Isaac Newton, ค.ศ. 1642-1727)

ความเสื่อมของยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการในอิตาลี

การฟื้นฟูศิลปวิทยาการได้หายไปจากคาบสมุทรอิตาลี เพราะสาเหตุหลายประการ ที่สำคัญ ได้แก่ ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาการ การประดิษฐ์คิดค้น ตลอดจนการค้นพบโลกใหม่ในปลายศตวรรษที่ 15 โดยเฉพาะการเดินทางเรือของคริสโตเฟอร์ โคลัมบัส ใน ค.ศ. 1493 ทำให้พบทวีปใหม่ คือ ทวีปอเมริกา ทำให้ศูนย์กลางของความเจริญในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะ

¹Burns, pp. 447-52

ทางด้านเศรษฐกิจ การค้า การอุตสาหกรรม ได้ย้ายจากคาบสมุทรอิตาลีในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน มาอยู่บริเวณเมืองต่าง ๆ ชายฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติก มีผลทำให้ยุโรปตะวันตกกลายเป็น ศูนย์กลางของอารยธรรมในเวลาต่อมา

การประดิษฐ์คิดค้น

ผลจากการฟื้นฟูศิลปวิทยาการ ทำให้เกิดความก้าวหน้าในการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งต่าง ๆ มากมาย แต่ในที่นี้จะยกตัวอย่างสิ่งประดิษฐ์ และการค้นพบที่สำคัญ ๆ 4 อย่าง ได้แก่

1. การพิมพ์ และแท่นพิมพ์
2. กระสุนดินปืนและอาวุธปืน
3. เข็มทิศและอุปกรณ์การเดินทาง
4. ความก้าวหน้าทางดาราศาสตร์

1. การพิมพ์และแท่นพิมพ์

ใน ค.ศ. 1450 จอห์น กูเทนเบิร์ก (John Gutenberg) แห่งแคว้นไมน์ (Mainz) ได้ประดิษฐ์ ตัวพิมพ์โลหะแบบเคลื่อนที่ได้ ทำให้เกิดผลดีสืบเนื่องมาจากการพิมพ์หลายประการดังนี้ คือ

การพิมพ์ทำให้เกิดการผลิตหนังสือและเอกสารต่าง ๆ ได้เป็นจำนวนมาก ราคาถูก และรวดเร็ว ทำให้ประชาชนทั่วไปได้เรียนรู้และค้นคว้าทางวิชาการมากขึ้น มีความสะดวก ในการอ้างอิงหนังสือต่าง ๆ ได้อย่างสิ้น ๆ ไม่จำเป็นต้องคัดลอกข้อความทั้งหมด

การพิมพ์ช่วยในการปกครอง รัฐบาลสามารถเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลทางราชการ ระเบียบข่าวสารต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้นและรวดเร็ว ในขณะเดียวกันประชาชนสามารถวิจารณ์ รัฐบาลได้ง่าย ปลอดภัยและมีผลดี โดยการพิมพ์ลงตามเอกสารต่าง ๆ โดยไม่ต้องลงชื่อ จึงกล่าว ได้ว่าการพิมพ์ทำให้เกิดมติมหาชน (Public Opinion) เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการ แสดงความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง

การพิมพ์ทำให้เกิดวรรณคดีของชาติ มีการนำเอกลักษณ์ของแต่ละชาติ ซึ่งแต่เดิม เป็นเพียงภาษาพูดมาใช้เป็นภาพเขียนด้วย จึงทำให้เกิดวรรณคดีใหม่ประจำชาติขึ้น เช่น วรรณคดีอังกฤษ วรรณคดีฝรั่งเศส ซึ่งมีส่วนทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกชาตินิยมมากขึ้น

การพิมพ์ทำให้เกิดความรู้ทางศาสนา เช่นคัมภีร์ไบเบิล (Bible) ได้รับการตีพิมพ์เป็น ภาษาพื้นเมืองมากขึ้น แต่เดิมคัมภีร์ไบเบิลเขียนด้วยภาษาฮีบรู ภาษากรีก และภาษาละติน ซึ่งมีผู้อ่านออกจำนวนจำกัด ต่อมาลูเธอร์ได้แปลคัมภีร์ไบเบิลเป็นภาษาเยอรมัน ทำให้ประชาชน ทั่วไปมีสิทธิเรียนรู้คำสอนศาสนาด้วยตนเอง การพิมพ์นี้เองเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การปฏิรูป

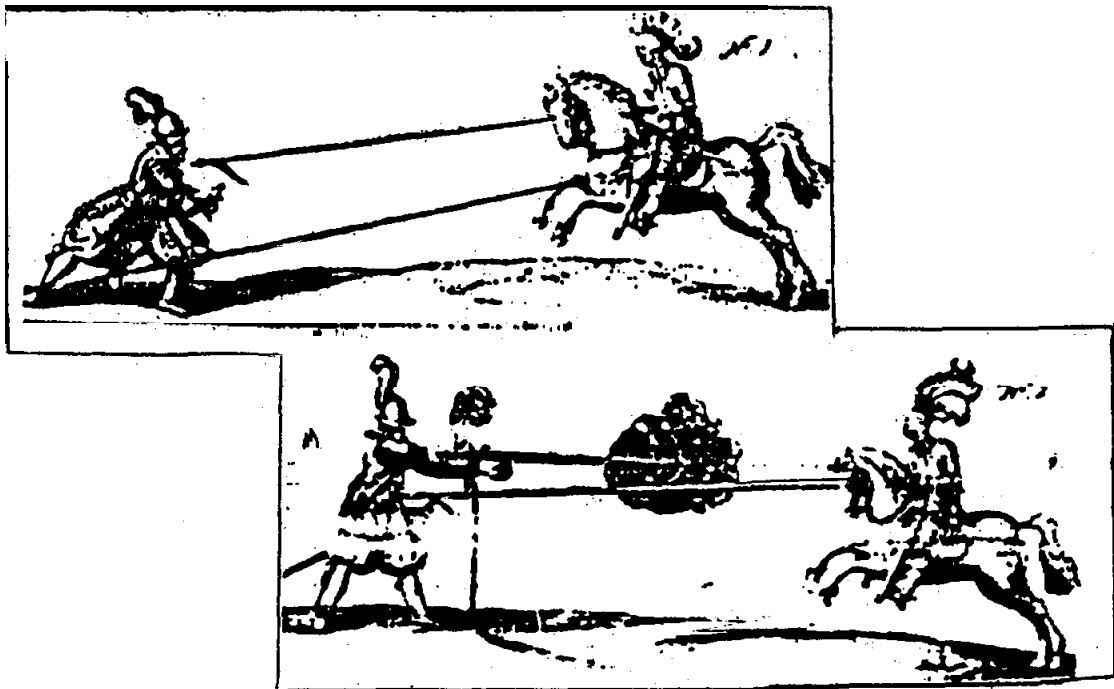
ศาสนาของลูเธอร์เป็นผลสำเร็จ ใน ค.ศ. 1500 อิตาลีเป็นประเทศเดียวมีโรงพิมพ์ 73 แห่ง โรงพิมพ์ที่มีชื่อเสียงคือ อัลไดน์ เพรส (Aldine Press) ที่เมืองเวนิส ผู้ก่อตั้งคือ อัลดัส มานูติอุส (Aldus Manutius, ค.ศ. 1450-1515) ทำการพิมพ์วรรณกรรมคลาสสิกและพื้นเมือง

2. กระสุนดินปืนและอาวุธ

ในศตวรรษที่ 14-15 มนุษย์รู้จักเอาดินปืนมาทำกระสุนปืนใช้กับอาวุธปืน (Musket) นับได้ว่าเป็นการปฏิวัติของการทำสงครามและมีผลต่อการปกครองด้วย การค้นพบกระสุนดินปืนมีประโยชน์มากสำหรับกษัตริย์ในระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เพราะเป็นการสร้างอำนาจการปกครองได้อย่างเด็ดขาดและปราบศัตรูได้ผลดี ในขณะเดียวกันก็เป็นการทำลายการรบของพวกอัศวินขี่ม้าใส่เสื้อเกราะ หรือทหารถือทวนในระบบฟิวดัล การค้นพบกระสุนดินปืนและนำมาใช้เป็นอาวุธเรียนรู้ได้ง่าย ราคาถูกและได้ผลดี ประชาชนทั่วไปสามารถเรียนรู้วิธีการใช้ปืน ได้ผลในระยะยาวก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น แต่ขณะเดียวกันก็ทำให้รัฐบาลรู้สึกหวาดหวั่นต่อมวลชนผู้มีอาวุธครบมือ

3. เข็มทิศ แผนที่และอุปกรณ์การเดินทางเรือ

การพัฒนาอุปกรณ์การเดินทางเรือจำพวกเข็มทิศ แผนที่และเรือเดินทางไกล มีประโยชน์



ภาพการสู้รบของอัศวินและภาพการใช้อาวุธปืน

และจำเป็นมากต่อการเดินทางเรือและการสำรวจเส้นทางเดินเรือใหม่ ทำให้ค้นพบดินแดนใหม่ ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายของชาวยุโรปในเวลาต่อมา

4. ความก้าวหน้าทางดาราศาสตร์

นักคณิตศาสตร์ชาวโปแลนด์ ชื่อโคเปอร์นิคัส (Copernicus, ค.ศ. 1473-1543) ได้ค้นพบทฤษฎีเกี่ยวกับระบบสุริยจักรวาล แต่ไม่กล้าเปิดเผย จนกระทั่ง 2-3 วันก่อนที่จะถึงแก่กรรม ลูกศิษย์ได้นำหนังสือของโคเปอร์นิคัส ชื่อการปฏิวัติระบบจักรวาล (On the Revolution of the Heavenly Spheres) มาพิมพ์เผยแพร่ใน ค.ศ. 1543 กล่าวถึงดวงอาทิตย์เป็นศูนย์กลางจักรวาล (Heliocentric Universe) ไม่ใช่โลกที่มนุษย์อาศัยอยู่ โลกไม่ได้มีความสำคัญมากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับดาวดวงอื่น ๆ จำนวนมากในจักรวาล เพราะโลกเป็นเพียงดาวบริวารดวงหนึ่งที่จะต้องโคจรรอบดวงอาทิตย์ ความรู้เช่นนี้ทำให้ฐานะของมนุษย์และโลกลดความสำคัญไปมาก มีผลกระทบต่อความเชื่อเดิมของชาวยุโรปที่มีต่อศาสนาและค่านิยมต่าง ๆ ตลอดจนจนเป็นการทำลายความเชื่อในทฤษฎีของปโตเลมี (Ptolemy)

นักวิทยาศาสตร์ชาวอิตาลี คือ กาลิเลโอ (Galileo, ค.ศ. 1564-1642) ประดิษฐ์กล้องส่องทางไกล ค้นพบดาวบริวารของดาวพฤหัสบดี 4 ดวง (The Galilean Satellites), วงแหวนของดาวเสาร์ (Configuration of Saturn), จุดในดวงอาทิตย์ (Sunspots) และต้นตอของทางช้างเผือก (Milky Way) นอกจากนี้กาลิเลโอยังสามารถคาดคะเนระยะทางของดาวนพเคราะห์ และพบว่าโลกไม่ใช่ศูนย์กลางของจักรวาล ซึ่งเป็นการยืนยันทฤษฎีโคเปอร์นิคัสเกี่ยวกับระบบสุริยจักรวาล



ภาพกาลิเลโอและกล้องส่องทางไกล

ในศตวรรษที่ 16 นักวิทยาศาสตร์ชาวเยอรมันชื่อ โจฮัน เคปเลอร์ (Johan Kepler, ค.ศ. 1571-1630) ค้นพบว่าการโคจรของโลกและดาวเคราะห์อื่น ๆ มีลักษณะเป็นวงรี หรือรูปไข่ ไม่ใช่วงกลมดังที่คนรุ่นเก่าเชื่อ ความรู้นี้มีส่วนช่วย ทำให้การเรียนรู้เกี่ยวกับระบบ สุริยจักรวาลสมบูรณ์ขึ้น

การสำรวจค้นพบเส้นทางเดินเรือและดินแดนใหม่ (Discovery of the New Route and Land)

การสำรวจค้นพบเส้นทางเดินเรือและดินแดนใหม่ ๆ เกิดขึ้นในต้นศตวรรษที่ 15 เป็นต้นมา เป็นผลมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้ คือ

ด้านเศรษฐกิจ

ชาวยุโรปมีความต้องการสินค้าตะวันออกจำนวนมาก เช่น เครื่องเทศ ผ้าไหม เครื่องแก้ว ถ้วยชาม เพชรพลอย และสินค้าอื่น ๆ แต่เส้นทางการค้าเดิมระหว่างตะวันตกกับตะวันออกที่ผ่าน กรุงคอนสแตนติโนเปิลถูกยึดครองโดยพวกเตอร์กที่นับถือศาสนาอิสลาม ใน ค.ศ. 1453 ทำให้เส้นทางนี้ไม่ปลอดภัยและถูกเรียกเก็บค่าผ่านทางสูง ประกอบกับเส้นทางการค้าในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ที่มีคาบสมุทรอิตาลีเป็นศูนย์กลาง ถูกขัดขวางและยึดครองโดยพ่อค้าอิตาลีอื่น ทำให้บรรดาประเทศอื่น ๆ ในยุโรปตะวันตกบริเวณมหาสมุทรแอตแลนติก เช่น โปรตุเกส สเปน ฮอลแลนด์ อังกฤษ และฝรั่งเศส จึงพยายามหาเส้นทางใหม่มาตะวันออก

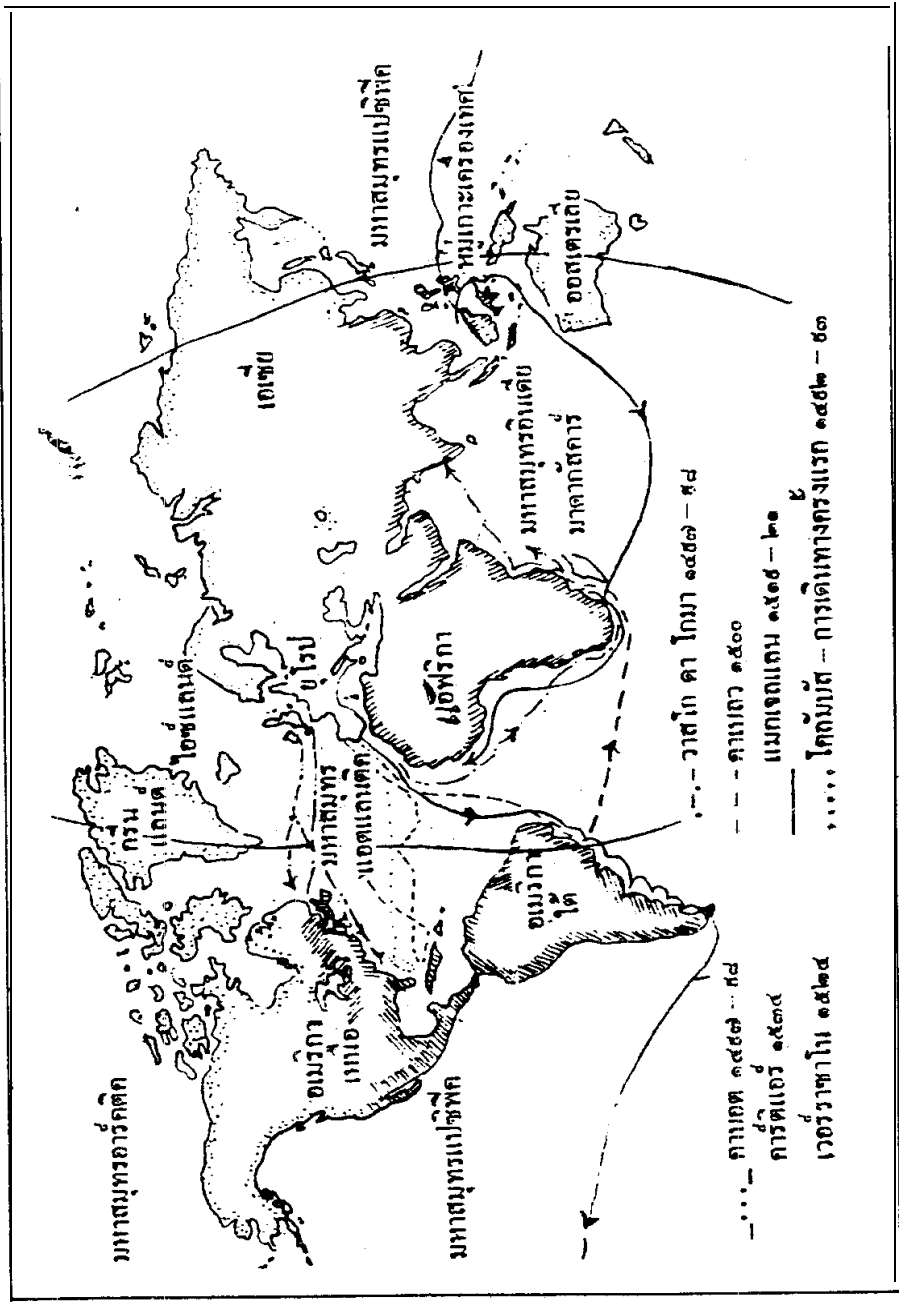
ด้านศาสนา

ชาวยุโรปที่เป็นโรมันคาทอลิก และโปรเตสแตนต์มีความกระตือรือร้นที่จะเผยแพร่ศาสนาคริสต์ไปยังดินแดนตะวันออก และดินแดนอื่น ๆ ที่ถือว่าล้าหลังและป่าเถื่อน พวกมิชชันนารี จึงมักจะเดินทางร่วมไปด้วยกับพ่อค้า นักผจญภัยและนักเดินเรือ เพื่อแนะนำประชาชนให้รู้จักพระเจ้าของศาสนาคริสต์ในดินแดนอื่น ๆ นอกเหนือจากยุโรป

ด้านวิทยาการ

ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาการ ความรู้ใหม่ ๆ ทางภูมิศาสตร์ ดาราศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ตลอดจนการคิดค้นประดิษฐ์วัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยในการเดินเรือ เช่น การสร้างเรือให้เหมาะสมกับการเดินทางไกล การปรับปรุงเข็มทิศ แผนที่ กล้องส่องทางไกล และอื่น ๆ เป็นปัจจัยส่งเสริมการสำรวจเส้นทางเดินเรือใหม่ ให้ประสบความสำเร็จในที่สุด นำมาซึ่งความเจริญมั่งคั่งของยุโรปและการพบดินแดนใหม่ในเวลาต่อมา

ประเทศและนักสำรวจที่สำคัญ



ภาพแผนที่การสำรวจค้นพบเส้นทางเดินเรือและดินแดนใหม่

โปรตุเกส¹

โปรตุเกสเป็นประเทศเล็กบนคาบสมุทรไอบีเรีย ที่มีลักษณะภูมิศาสตร์เอื้ออำนวยต่อการเดินเรือ เพราะอยู่ใกล้กับทะเลเมดิเตอร์เรเนียนและมหาสมุทรแอตแลนติก โปรตุเกส

¹Wallace K. Ferguson, *Europe in Transition, 1300-1520*. (Boston : Houghton Mifflin Company, 1962), PP. 413-6.

เป็นชาติแรกที่สนใจการเดินทางเรือ และได้รับการสนับสนุนจากเจ้าชายเฮนรี นาวิกบุตร (Prince Henry, The Navigator, ค.ศ. 1394-1460) โอรสของกษัตริย์จอห์นที่ 2 (King John II) สนับสนุนการตั้งโรงเรียนสอนการเดินทางเรือในโปรตุเกส มีการต่อเรือขนาดใหญ่ ปรับปรุงอุปกรณ์การเดินทางเรือให้ดีขึ้น และสนับสนุนให้นักเดินเรือชาวโปรตุเกสออกสำรวจเส้นทางเดินเรือใหม่

นักเดินเรือและนักสำรวจของโปรตุเกส คือ

1. บาร์โธโลมิว ไคแอซ

บาร์โธโลมิว ไคแอซ (Bartholomew Diaz) ได้เดินทางอ้อมปลายสุดของแอฟริกาได้เป็นผลสำเร็จ ใน ค.ศ. 1488 ให้ชื่อดินแดนนี้ว่าแหลมแห่งพายุ (Cape of Storm) แต่ต่อมาพระเจ้าจอห์นที่ 2 (King John II) แห่งโปรตุเกส ทรงเปลี่ยนชื่อเป็นแหลมแห่งความหวัง (Cape of Good Hope)

2. วาสโก ดา กามา

วาสโก ดา กามา (Vasco da Gama) ได้เดินทางเรือเส้นทางเดียวกับไคแอซ อ้อมแหลมกู๊ดโฮปมาถึงประเทศอินเดียใน ค.ศ. 1497 ได้ตั้งสถานีการค้าของโปรตุเกสขึ้นที่เมืองกัว (Goa)-บริเวณชายฝั่งตะวันตกของอินเดีย

3. เปร์โต คาบราล

เปร์โต คาบราล (Pedro Cabral) ต้องการเดินเรือไปยังประเทศอินเดีย แต่เมื่อเดินทางมาถึงทวีปแอฟริกาประสบกับพายุที่รุนแรง เรือถูกพัดออกนอกเส้นทางและไปถึงฝั่งตะวันออกของทวีปอเมริกาใต้ บริเวณประเทศบราซิล ทำให้ประเทศโปรตุเกสยึดบราซิลเป็นอาณานิคม ซึ่งเป็นดินแดนเดียวในทวีปอเมริกาใต้ที่เป็นของโปรตุเกส

สเปน¹

สเปนเป็นประเทศใหญ่บนคาบสมุทรไอบีเรียที่อยู่ติดกับทะเลเมดิเตอร์เรเนียนและมหาสมุทรแอตแลนติก เป็นคู่แข่งทางการเดินเรือที่สำคัญของโปรตุเกส ทำให้มีปัญหาทะเลาะวิวาทเกี่ยวกับเส้นทางเดินเรือและดินแดนอยู่เสมอ ในที่สุดสันตะปาปาอเล็กซานเดอร์ที่ 6 (Pope Alexander VI) ได้กำหนดให้โปรตุเกสและสเปนทำสัญญาทอร์เดซิลัส (Treaty of Tordesillas, ค.ศ. 1494) กำหนดเส้นแบ่งเขตการเดินทางเรือ และการแสวงหาผลประโยชน์ทางดินแดนและ

¹Ferguson, p.p. 416-22

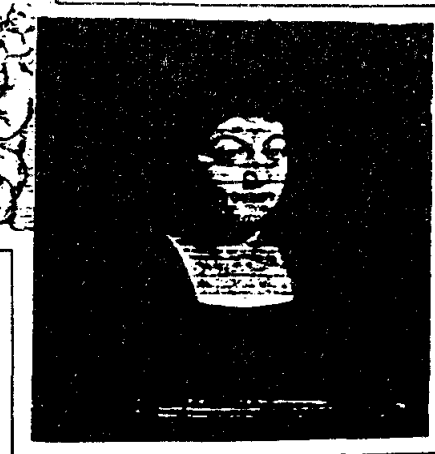
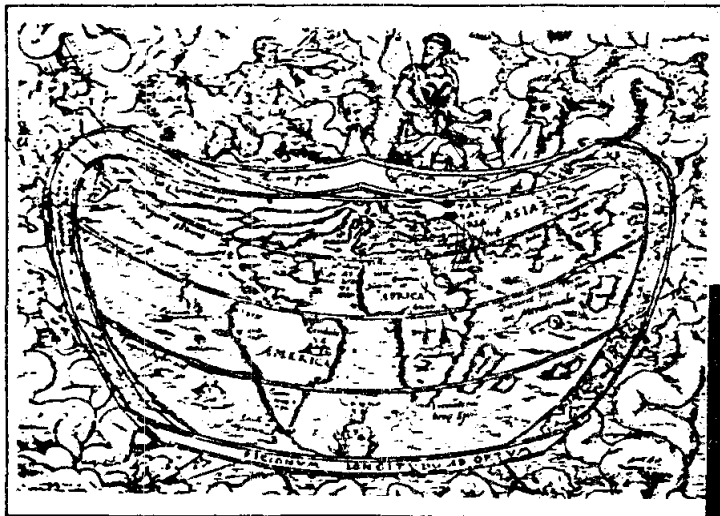
การค้า โดยถือเอาทางตะวันตกของหมู่เกาะอซอเรสและหมู่เกาะเคป เวิร์ด เป็นเส้นแบ่งเขตทางตะวันออกของเส้นแบ่งเขตที่เป็นเขตอิทธิพลของโปรตุเกสซึ่งได้แก่ ดินแดนอินเดียและทวีปเอเชีย ยกเว้นประเทศฟิลิปปินส์ และทางตะวันตกของเส้นแบ่งเขตที่เป็นเขตอิทธิพลของสเปน ซึ่งได้แก่ ทวีปอเมริกาใต้เกือบทั้งหมด ยกเว้นบราซิลซึ่งเป็นของโปรตุเกส

นักเดินเรือและนักสำรวจที่สำคัญของสเปน

1. คริสโตเฟอร์ โคลัมบัส

คริสโตเฟอร์ โคลัมบัส (Christopher Columbus, ค.ศ. 1446-1506) เป็นชาวเมืองเจนัว ประเทศอิตาลี แต่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากพระเจ้าเฟอร์ดินานด์และพระนางอิสซาเบลลา แห่งสเปน ออกเดินทางเรือ ค.ศ. 1492 เริ่มต้นไปทางตะวันตกเพราะเชื่อว่าโลกกลม ทำให้เขาแน่ใจว่าสามารถเดินทางไปถึงดินแดนตะวันออกคืออินเดียได้ ในที่สุดก็มาพบหมู่เกาะบาฮาม่า (The Bahama Islands) ซึ่งโคลัมบัสเข้าใจว่าเป็นอินเดีย จึงใช้ชื่อหมู่เกาะต่าง ๆ บริเวณทะเลแคริบเบียนว่า หมู่เกาะอินเดียตะวันตก (The West Indis Islands) ต่อมาเขาได้เดินทางไปทวีปอเมริกาถึง 3 ครั้ง จนสิ้นชีวิตโดยไม่ทราบว่าเป็นดินแดนที่พบนั้นไม่ใช่ทวีปเอเชีย แต่เป็นทวีปใหม่

ผลจากการเดินทางของโคลัมบัสในครั้งนี้มีความสำคัญ เพราะทำให้ชาวยุโรปชาติต่าง ๆ ตื่นตัวในการเดินทางมาทางตะวันตกมากขึ้น ทั้ง ๆ ที่ดินแดนทางเหนือของทวีปอเมริกา พวกไวคิง



ภาพโคลัมบัสและแผนที่โลกใหม่

(Vikings) เคยเดินทางมาแล้วในศตวรรษที่ 11 แต่ไม่เป็นที่นิยมรู้จักแพร่หลายนัก

2. เฮอร์นันโด คอร์ตีซ

เฮอร์นันโด คอร์ตีซ (Hernando Cortes) เดินทางไปสำรวจทวีปอเมริกาใต้ ทำสงครามกับพวกอินเดียนแดงเผ่าเอสเทค (Aztecs) ในที่สุดสเปนชนะได้ยึดครองเม็กซิโก ซึ่งเป็นแหล่งที่อุดมสมบูรณ์ด้วยแร่เงินและทองคำ อันนำมาซึ่งความมั่งคั่งให้แก่สเปนอย่างมากในศตวรรษที่ 16

3. บาลบัว

บาลบัว (Balboa) เดินทางสำรวจทวีปอเมริกาใต้ ขึ้นบกที่ช่องแคบปานามาและพบมหาสมุทรแปซิฟิกเป็นคนแรก ค.ศ. 1513

4. ปิซาร์โ

ปิซาร์โ (Pizaro) นักเดินเรือสำรวจทวีปอเมริกาใต้ ทำสงครามกับพวกอินเดียนแดงเผ่าอินคา (Inca) ยึดครองเปรูได้สำเร็จ ได้ขนสมบัติอันมีค่าจำพวกทองคำ และเงินกลับประเทศสเปนจำนวนมาก

5. เฟอร์นันโด แมกเจลแลน

เฟอร์นันโด แมกเจลแลน (Fernando Magellan) นักเดินเรือชาวโปรตุเกส แต่ทำงานให้กับราชสำนักสเปนใน ค.ศ. 1519 ออกเดินทางจากสเปน โดยใช้เส้นทางข้ามมหาสมุทรแอตแลนติกไปสู่มหาสมุทรแปซิฟิก ผ่านช่องแคบใต้สุดของทวีปอเมริกาใต้ ต่อมาช่องแคบนี้ได้ชื่อว่าช่องแคบแมกเจลแลน (Magellan Strait) แมกเจลแลนเดินทางมาถึงหมู่เกาะซิบูในประเทศฟิลิปปินส์ ถูกฆ่าตายโดยชาวพื้นเมือง แต่ลูกเรือสามารถนำเรือกลับยุโรปได้ จึงถือได้ว่าแมกเจลแลนเป็นคนแรกที่ได้เดินทางรอบโลก และผลการเดินทางครั้งนี้ทำให้สเปนได้ฟิลิปปินส์เป็นอาณานิคมและเป็นอาณานิคมแห่งเดียวของสเปนในทวีปเอเชีย

6. อเมริโก เวสปุชชี

อเมริโก เวสปุชชี (Amerigo Vespucci) เป็นนักเดินเรือชาวอิตาลีทำงานให้กับสเปน เดินทางไปยังดินแดนที่โคลัมบัสเคยค้นพบถึง 4 ครั้ง ระหว่าง ค.ศ. 1497-1503 และพิสูจน์ให้โลกรู้ว่าเป็นดินแดนใหม่มีชื่อทวีปเอเชีย ดังนั้นจึงตั้งชื่อทวีปใหม่นี้ว่า อเมริกา เพื่อเป็นเกียรติแก่ อเมริโก เวสปุชชี

ในต้นศตวรรษที่ 16 สเปนสามารถเข้าควบคุมผลประโยชน์ทางตะวันตกได้เกือบหมด

ยกเว้นประเทศบราซิล ผลประโยชน์ที่สำคัญ ได้แก่ แร่ทองคำ เงินและผลิตผลทางการเกษตร เช่น น้ำตาล สเปนปกครองดินแดนแบบเข้มงวด และไม่เปิดโอกาสให้ชาวพื้นเมืองมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ จึงเกิดปัญหาขัดแย้งกันเสมอมา แต่อย่างไรก็ตาม สเปนก็ประสบผลสำเร็จในด้านวัฒนธรรมและความเชื่อ เพราะสามารถทำให้ภาษาสเปนเป็นภาษาที่ใช้ในดินแดนละตินอเมริกา และศาสนาคาทอลิกกลายเป็นศาสนาประจำชาติ

ต่อมาในศตวรรษที่ 17 สเปนมีสภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจตกต่ำ ทำสงครามแพ้หลายครั้ง ประกอบกับพวกดัชช์เริ่มเข้ามามีบทบาทแทนที่ อิทธิพลของสเปนในดินแดนต่าง ๆ ค่อย ๆ เสื่อมลง

ฮอลันดา

ประเทศฮอลันดาเป็นดินแดนเล็ก ๆ อยู่ทางตอนเหนือของยุโรป หรือที่เรียกว่าดินแดนต่ำ (Low Land) เพิ่งได้รับเอกราชจากสเปนใน ค.ศ. 1602 มีความสามารถทางการค้าและการเดินเรือ ในค.ศ. 1602 ดัชช์ได้ตั้งบริษัทการค้าในประเทศ ชื่อบริษัทอินเดียตะวันออกของดัชช์ (Dutch East India Company) มีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองปัตตาเวีย (Batavia) บนเกาะชวา บริษัท ได้แผ่ อิทธิพลควบคุมศูนย์กลางการค้าของโปรตุเกสทางตะวันออก นอกจากนี้บริษัทได้จ้าง เฮนรี ฮัดสัน (Henry Hudson) ซึ่งเป็นชาวอังกฤษเดินทางไปสำรวจทวีปอเมริกาเหนือ บริเวณลุ่มแม่น้ำ ฮัดสันจัดตั้งอาณานิคมของฮอลันดาบนเกาะแมนฮัตตัน (Manhattan) โดยให้ชื่อใหม่ว่า นิวแอมสเตอร์ดัม (New Amsterdam) เป็นศูนย์กลางการค้าของดัชช์ในโลกใหม่

ฝรั่งเศส

ฝรั่งเศสเริ่มสนใจการสำรวจเส้นทางการเดินเรือและดินแดนใหม่ เนื่องจากต้องการผลประโยชน์ทางการค้าและความมั่งคั่งที่จะได้รับจากดินแดนต่าง ๆ จึงมีนักสำรวจของฝรั่งเศส ที่สำคัญ ดังนี้

1. จาก คาร์ตีเยร์

จาก คาร์ตีเยร์ (Jacques Cartier) เดินทางเรือไปสำรวจทวีปอเมริกาเหนือ 3 ครั้ง บริเวณแม่น้ำ เซนต์ ลอเรนซ์ (St. Lawrence River) ใน ค.ศ. 1535 ประกาศดินแดนแถบนี้เป็นของฝรั่งเศส เรียกว่า นิวฟรานส์ (New France)

2. แซมมวล เดอ ซองแปง

แซมมวล เดอ ซองแปง (Samual de Champlain) เดินทางไปสำรวจทวีปอเมริกาเหนือ

ตามเส้นทางของจาค คาร์ติเยร์ แต่สำรวจลึกเข้าไปในทวีปอเมริกาเหนือ จนถึงบริเวณทะเลสาบ
ทั้ง 5 (The Great Lakes) และจัดตั้งสถานีการค้าขึ้นที่เมือง คิวเบค (Quebec)

3. ลาซาล

ลาซาล (La Salle) เดินทางเรือไปสำรวจบริเวณลุ่มแม่น้ำมิสซิสซิปปีตลอดสาย และ
ยึดครองเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส

อังกฤษ

อังกฤษเป็นประเทศหนึ่งที่น่าสนใจการสำรวจเส้นทางเดินเรือและแสวงหาดินแดนใหม่
ต่อมาอังกฤษได้กลายเป็นชาติสำคัญที่สุดในการสร้างอาณานิคม เพราะสามารถยึดครอง
ดินแดนอาณานิคมประเทศอื่น ๆ ได้เนื่องจากทำสงครามชนะ โดยเฉพาะการได้รับชัยชนะ
สงคราม 7 ปี ในยุโรป (The Seven Years War, ค.ศ. 1756-1763) หรือในอเมริกาเรียกว่า สงคราม
ฝรั่งเศสและอินเดียนแดง (The French and Indian War) ระหว่างอังกฤษฝ่ายหนึ่งกับฝรั่งเศส
ที่มีอินเดียนแดงและสเปนเป็นพันธมิตร ทำให้อังกฤษเป็นชาติสำคัญชาติเดียวในการก่อตั้ง
ประเทศสหรัฐอเมริกาในทวีปอเมริกาเหนือ และครอบครองอาณานิคมในทวีปต่าง ๆ ทั่วโลก
จนได้สมญานามว่า พระอาทิตย์ไม่เคยตกดินในดินแดนอังกฤษ (The Sun Never Set in British
Empire)

นักสำรวจและการตั้งดินแดนอาณานิคมของอังกฤษ

1. จอห์น คาบอท

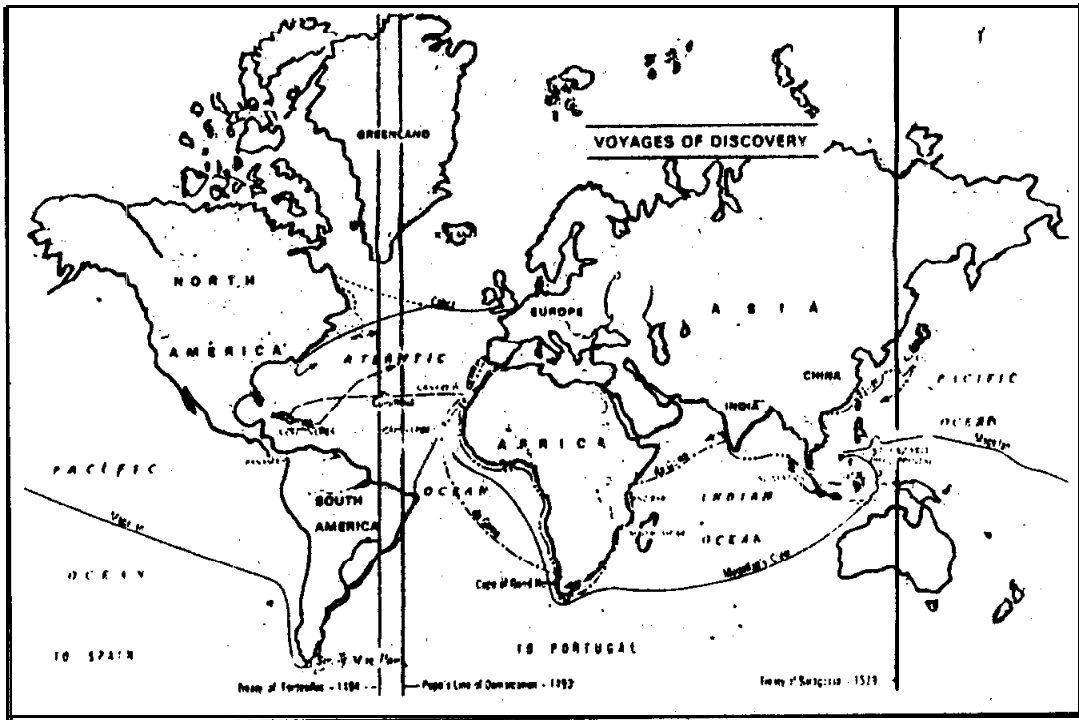
จอห์น คาบอท (John Cabot) เป็นชาวอิตาลีได้รับคำสั่งจากพระเจ้าเฮนรีที่ 7
(King Henry VII) แห่งอังกฤษให้เดินทางข้ามมหาสมุทรแอตแลนติกมายังทวีปอเมริกาเหนือ
บริเวณเกาะเคป บริตัน (Cape Breton Island) ใน ค.ศ. 1497

2. เซอร์ ฟรานซิส เดรก

เซอร์ ฟรานซิส เดรก (Sir Francis Drake) เป็นนักเดินเรือชาวอังกฤษ เดินทางรอบโลก
สำเร็จในระหว่าง ค.ศ. 1577-1580

3. เซอร์ วอลเตอร์ ราเลห์

เซอร์ วอลเตอร์ ราเลห์ (Sir Walter Raleigh) เป็นนักเดินเรือชาวอังกฤษ ได้รับพระบรม
ราชานุญาตจากพระนางเอลิซาเบธที่ 1 ใน ค.ศ. 1584 ให้มาสำรวจทวีปอเมริกาเหนือ บริเวณ
ตอนเหนือของแคโรไลนา ตั้งชื่อว่า เวอร์จิเนีย เพื่อเป็นเกียรติแก่พระนางเอลิซาเบธที่ 1



ภาพแผนที่การค้นพบเส้นทางเดินเรือ และเส้นแบ่งเขตการครอบครองดินแดน

การสำรวจเส้นทางเดินเรือใหม่ นำไปสู่การพบดินแดนต่าง ๆ ชาวยุโรปมีบทบาทในการสร้างจักรวรรดิในแต่ละยุคสมัยต่างกัน กล่าวคือ

ในศตวรรษที่ 15 และ 16 โปรตุเกสและสเปนมีอิทธิพลในการสำรวจดินแดนและสร้างอาณานิคม

ในศตวรรษที่ 16 ฮอลันดามีบทบาทเพิ่มขึ้นในช่วงระยะเวลาสั้น แต่เนื่องจากเป็นประเทศเล็กในยุโรป ในที่สุดทำสงครามพ่ายแพ้แก่อังกฤษ

ในศตวรรษที่ 17 และ 18 ฝรั่งเศสและอังกฤษมีบทบาทสำคัญในการได้ดินแดนและตั้งอาณานิคม แสวงหาผลประโยชน์จากอาณานิคมทางด้านเศรษฐกิจ และการเมืองได้อย่างเต็มที่ แต่ในที่สุดชาติอื่น ๆ ทำสงครามแพ้อังกฤษ ทำให้อังกฤษเป็นชาติยิ่งใหญ่เพียงชาติเดียวในการสร้างจักรวรรดิ

ผลของการสำรวจค้นพบเส้นทางเดินเรือและดินแดน

การสำรวจค้นพบเส้นทางเดินเรือใหม่ อ้อมปลายแหลมสุดของทวีปแอฟริกา เดินทางไปยังประเทศอินเดีย และดินแดนอื่น ๆ ในทวีปเอเชีย ตลอดจนเดินทางข้ามมหาสมุทรแอตแลนติกมายังทวีปอเมริกา ทำให้ยุโรปซึ่งเป็นแหล่งเริ่มต้นการเดินทางสามารถติดต่อกับทวีปต่าง ๆ

ได้มากขึ้น เช่น ทวีปแอฟริกา ทวีปเอเชียและทวีปอเมริกา เป็นการขยายอิทธิพลของยุโรป ไปยังดินแดนต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างมหาดศาล ในขณะที่เดียวกันก็นำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างชาติจนกลายเป็นสงคราม ในที่สุดประเทศอังกฤษสามารถยึดครองและเอาชนะประเทศต่าง ๆ ได้จนกลายเป็นเจ้าทะเลและเจ้าจักรวรรดินิยมที่ยิ่งใหญ่

ผลที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ครั้งนี้ แบ่งออกเป็นเรื่องใหญ่ ๆ ได้ดังนี้ คือ

1. ทางด้านเศรษฐกิจ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบเกษตรและระบบแมนเนอร์ในยุโรปเสื่อมสลาย การค้าและอุตสาหกรรมเพิ่มความสำคัญมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงการค้า สินค้าจากทวีปอเมริกา ได้แก่ แร่เงิน แร่ทองคำและสินค้าประเภทอาหารและเครื่องดื่ม ได้แก่ มันฝรั่ง มะเขือเทศ ข้าวโพด น้ำตาล ถั่ว ช็อกโกแลต โกโก้ เหล้ารัม มะนาวและบุหรี

ส่วนสินค้าจากเอเชีย ได้แก่ เครื่องเทศ ยารักษาโรค ผ้ายไหม มะพร้าว น้ำตาล เพชรพลอย ไม้มะเกลือ ไม้จันทน์ กาแฟ ชา พรม กระดาษติดผนัง และเครื่องกระเบื้อง

สินค้าจากทวีปแอฟริกา ได้แก่ ทองคำ เงิน เพชรพลอย และทาส

การขนส่งสินค้าตามเส้นทางใหม่ทำให้สะดวกรวดเร็ว และไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง ชาวอิตาเลียนหรือพวกมุสลิม

ศูนย์กลางการค้าได้ย้ายจากเมืองในคาบสมุทรอิตาลีมาอยู่บริเวณชายฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติก เช่น เมืองเซวิล ลิสบอน แอนท์เวิร์ป อัมสเตอร์ดัม ลอนดอน ปารีส เป็นต้น

ในศตวรรษที่ 16 ระบบการค้าเปลี่ยนไปเป็นระบบทุนนิยม (Capitalism) ซึ่งต้องอาศัยเงินทุนจำนวนมาก เพื่อจัดหาอุปกรณ์การค้า วัตถุดิบและแรงงาน มีการใช้ระบบเงินตราและจัดตั้งธนาคาร ตระกูลที่เป็นนายธนาคารที่สำคัญ ได้แก่ ตระกูลเมดิชี (Medici) ในอิตาลี และสกุลฟูกเกอร์ (Fugger) ในเยอรมัน

สิ่งที่น่าสนใจในเรื่องนี้ คือ โปรตุเกสและสเปน เป็นผู้ริเริ่มสำรวจเส้นทางเดินเรือ การจับจองดินแดน การทำการค้าขาย และการใช้แรงงานทาส ซึ่งน่าจะทำให้โปรตุเกสและสเปน ร่ำรวยและเป็นเจ้าเศรษฐกิจในยุโรป แต่การณ์มิได้เป็นเช่นนั้น เพราะโปรตุเกสและสเปน ต้องพึ่งทุนจากธนาคารต่างชาติ เพื่อทำธุรกิจโพ้นทะเล ทำให้ผลกำไรและประโยชน์อื่น ๆ ตกแก่ต่างชาติ ได้แก่ ดัตช์ ฝรั่งเศส และอังกฤษ ที่เป็นเจ้าของทุนและเป็นกลุ่มสำคัญในการขยายตัวทางเศรษฐกิจของยุโรปในเวลาต่อมา

มีระบบเศรษฐกิจแบบใหม่เรียกว่า ระบบลัทธิพาณิชย์นิยม (Mercantilism)¹ เป็นระบบที่เน้นความสำคัญของเงินและทองคำ สนับสนุนสินค้าขายออกมากกว่าสินค้าเข้า แสวงหาอาณานิคมเพื่อเป็นแหล่งวัตถุดิบและตลาดระบายสินค้า โดยมีกองทัพเรือและกำลังทหารที่เข้มแข็งเพื่อรักษาเส้นทางการค้าและอาณานิคม รัฐบาลจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจโดยตรงด้วยการกำหนดอัตราภาษี วางกฎเกณฑ์เกี่ยวกับเงินตราและสินค้าการขนส่งและการเดินเรือ ลัทธิพาณิชย์นิยมเจริญรุ่งเรืองมากที่สุดในศตวรรษที่ 16-19 ในแต่ละประเทศมีทฤษฎีและแนวปฏิบัติที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม

2. ทางด้านการเมืองการปกครอง

ในกลางศตวรรษที่ 16 ชาวยุโรปที่ไปครอบครองดินแดนในทวีปใหม่และดินแดนอื่น ๆ ได้กำหนดรูปแบบการปกครองดินแดนเหล่านี้ออกเป็น 2 รูปแบบ คือ จัดตั้งหน่วยปกครองขึ้นภายในดินแดนนั้นเพื่อควบคุมชาวพื้นเมือง และการจัดตั้งกำลังทหารยุโรปไปประจำการในดินแดนนั้น ๆ และเกณฑ์ชาวพื้นเมืองมาเป็นกำลังคุ้มครองผลประโยชน์ให้แก่ชาวมิชชันนารี ชาวพื้นเมืองส่วนใหญ่ไม่มีสิทธิในการเมืองการปกครอง จึงมักก่อให้เกิดปัญหาขัดแย้งกันเสมอระหว่างประเทศแม่กับอาณานิคม ชาวยุโรปส่วนใหญ่ต้องการกอบโกยผลประโยชน์จากอาณานิคมมายังประเทศแม่ในยุโรป

3. ทางด้านศาสนาและความเชื่อ

ชาวยุโรปที่เดินทางไปโลกใหม่หรือดินแดนอื่น มีจุดประสงค์สำคัญที่จะเผยแผ่คริสต์ศาสนา หมอสอนศาสนาร่วมเดินทางไปด้วย เพื่อไปเผยแผ่ศาสนาและเปลี่ยนชาวพื้นเมืองให้หันมานับถือศาสนาคริสต์ ซึ่งนับว่าเป็นชาวยุโรปทำได้สำเร็จ

มีการเผยแผ่อารยธรรมยุโรปในด้านต่าง ๆ เช่น ภาษา วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ไปยังชาวพื้นเมืองทั่วโลก

ชาวยุโรปเริ่มมีความเชื่อและมีทัศนคติใหม่ ๆ ที่ดี เช่น เลิกกลัวในสิ่งที่ไม่เคยมีเหตุผลและมีความกล้าหาญมากขึ้น โดยเฉพาะความกล้าหาญของโคลัมบัสในการเดินเรือไปทางตะวันตกเป็นครั้งแรก ซึ่งไม่เคยมีใครทำมาก่อน นับว่าเป็นความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ที่มีผลดีต่อพวกนักคิดและทัศนคติของชาวยุโรปอย่างมาก

ชาวยุโรปมีความรู้ความเข้าใจดีขึ้นเกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์ของโลก มีการค้นพบทวีปใหม่

¹Burns, P.496.

คือ ทวีปอเมริกาและมหาสมุทรแปซิฟิกอันกว้างใหญ่ มีการเดินทางรอบโลกเป็นผลสำเร็จ ทำให้
เชื่อว่าโลกกลม มีการติดต่อค้าขายและเผยแพร่อารยธรรมกันระหว่างทวีปยุโรปกับทวีป
อื่น ๆ ทั่วโลก

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2

1. ให้นักศึกษาอธิบายว่าการฟื้นฟูศิลปวิทยาการซึ่งเป็นมรดกความก้าวหน้า
อันก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่มวลมนุษยชาติทางไหนบ้าง อย่างไร
2. ให้นักศึกษาพยายามอ่าน และติดตามผลงานของนักคิด นักประดิษฐ์
และนักเดินเรือในยุคใหม่ตอนต้น เพื่อประกอบความเข้าใจเพิ่มขึ้นในเรื่องการฟื้นฟู
ศิลปวิทยาการ
3. ให้นักศึกษาหาคำตอบว่านักมนุษยนิยม และนักเขียนคนใดที่ได้ชื่อว่า
เป็นชาวสากลโลก (Universal Man) พร้อมทั้งอธิบายว่า ทำไมบุคคลนั้นจึงได้ชื่อว่า
เป็นชาวสากลโลก และมีผลงานเด่นอะไรบ้าง
4. ให้นักศึกษาวิเคราะห์ว่าการพิมพ์ และการประดิษฐ์แท่นพิมพ์ในคริสต์-
ศตวรรษที่ 15 มีผลต่อการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และ
ศาสนาอย่างไร
5. ให้นักศึกษาวางแผนที่การสำรวจเส้นทางการเดินเรือ และดินแดนต่าง ๆ
ที่นักสำรวจ และนักเดินเรือของโปรตุเกส สเปน ฮอลันดา ฝรั่งเศส และอังกฤษ
ค้นพบ พร้อมทั้งอธิบายผลงานของนักสำรวจ และนักเดินเรือคนสำคัญ ๆ ของชาติ
เหล่านี้ด้วย

สรุป

การฟื้นฟูศิลปวิทยาการเริ่มตั้งแต่ศตวรรษที่ 15-17 มีการศึกษาค้นคว้าวิทยาการต่าง ๆ
ของสมัยคลาสสิก คือ กรีกและโรม มีความคิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
อย่างมากในยุโรป ที่มีผลทางด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ศาสนา
ความเชื่อ จินตนาการ และขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ผลงานที่สำคัญของนักคิด นักประดิษฐ์
และนักสำรวจ ได้สร้างมรดกอันล้ำค่าให้แก่โลกอย่างมหาศาล ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของแนวความคิด
ศิลปกรรม วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่ดีขึ้น ตลอดจนการค้นพบเส้นทางการเดินเรือและ

ดินแดนใหม่ ทำให้ยุโรปกลายเป็นศูนย์กลางของโลกในการติดต่อเผยแพร่อารยธรรมให้แก่ดินแดนต่าง ๆ ทั่วโลก

การประเมินผลท้ายบทที่ 6

1. จงอธิบายความหมาย (Meaning) และความสำคัญ (Significant) ของคำต่อไปนี้มาให้เข้าใจ
 - 1.1 Arts for the Art Sect
 - 1.2 Merchant Prince
 - 1.3 Father of Humanism
 - 1.4 Erasmus
 - 1.5 Fresco
 - 1.6 Vernacular language
 - 1.7 John Gutenberg
 - 1.8 Shakespeares
 - 1.9 The Last Supper
 - 1.10 Hellicentric Universe
2. จงวิเคราะห์ สาเหตุและผลของการฟื้นฟูศิลปวิทยาการที่มีผลต่อโลกมาให้เข้าใจ
3. จงกล่าวถึงความคิด และผลงานของนักมนุษยนิยม หรือนักคิด หรือนักประติษฐ์ หรือนักสำรวจ ทางด้านต่าง ๆ ที่ท่านสนใจมาให้ทราบ 4 ท่าน